

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра міжнародних відносин

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та
регіональні студії»**

Освітня програма 291.00.01 «Суспільні комунікації»

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

Студентки 4 курсу

денної форми навчання

Абрамової Анни

Олександрівни

Науковий керівник:

к.і.н., доцент

Мельник Г. М.

Київ – 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1 Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	7
1.2 Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	18
РОЗДІЛ 2. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	23
2.1 Основні інституції Європейського Союзу	23
2.2 Роль та функції органів, відповідальних за інформаційну діяльність	31
2.3 Міжінституційна співпраця в інформаційній діяльності	36
РОЗДІЛ 3. КАНАЛИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	41
3.1 Роль офіційних публікацій та медіа у формуванні громадської думки про діяльність ЄС	41
3.2 Використання соціальних мереж в інформаційній діяльності інституцій ЄС	49
3.3 Роль інформаційних агентств і прес-центрів у поширенні новин і позицій інституцій ЄС	57
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	65

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДЄС	Договір про Європейський Союз
ДФЄС	Договір про функціонування Європейського Союзу
ЄК	Європейська Комісія
ЄП	Європейський Парламент
ЄС	Європейський Союз
EBU	Європейське радіо та телебачення
ENISA	Європейське агентство з мережевої та інформаційної безпеки
CSDP	Common Security and Defence Policy
ECI	European Citizens' Initiative
ECFR	European Council on Foreign Relations
EEAS	European External Action Service

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах глобальної інформаційної епохи якісна комунікація та ефективне донесення політичних меседжів стають важливим інструментом формування громадської думки, підтримки демократичних процесів і забезпечення легітимності рішень. Для ЄС важливість прозорості, своєчасної та зрозумілої інформаційної політики набуває особливої ваги.

Окрім внутрішніх завдань — забезпечення єдності між державами-членами та інформування громадян про діяльність інституцій — інформаційна діяльність ЄС має суттєве зовнішньополітичне значення. Вона спрямована на зміцнення позитивного міжнародного іміджу, популяризацію європейських цінностей і протидію зовнішнім інформаційним загрозам, таким як дезінформація та пропаганда.

Сучасні виклики, зокрема війна в Україні, міграційні кризи, загострення гібридних загроз та зростання популізму, ще більше актуалізували потребу в розробці ефективних стратегій інформаційного впливу. Інституції ЄС постійно адаптують свої комунікаційні підходи, розширюють цифрові платформи, залучають активних громадян та громадянське суспільство до процесів прийняття рішень. Дослідження механізмів, напрямків і ефективності інформаційної діяльності інституцій ЄС дозволяє не лише глибше зрозуміти функціонування сучасної європейської політики, але й виробити рекомендації щодо підвищення її результативності в умовах глобальних змін.

Об'єктом є інформаційна діяльність інституцій Європейського Союзу.

Предметом є форми, способи і напрями інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу.

Метою є дослідження інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу.

Відповідно до вказаної мети дослідження необхідно виконати такі **завдання**:

1. Проаналізувати стан наукової розробки і джерельну базу дослідження.
2. Визначити понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження.
3. Охарактеризувати специфіку інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу.
4. Проаналізувати канали та інструменти інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу.

Практичне значення дослідження зумовлюється його прикладною спрямованістю — зокрема, дослідження дозволяє визначити ефективні канали, методи та напрями інформаційного впливу, які використовують інституції ЄС у сучасному глобальному інформаційному середовищі. Напрацьовані висновки можуть бути використані при розробці та вдосконаленні стратегій комунікації національних та наднаціональних інституцій, у формуванні державної інформаційної політики, у протидії дезінформації, а також у навчальних курсах із європейських студій, політології та міжнародних комунікацій. Результати дослідження також мають практичну цінність для українських інституцій, які прагнуть гармонізувати свої інформаційні практики з європейськими стандартами.

Теоретичне значення дослідження полягає в систематизації наукових підходів до вивчення інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу, розкритті її концептуальних засад, функціонального наповнення та еволюції в умовах глобалізації. У межах роботи сформовано цілісне уявлення про інформаційну політику ЄС як складову зовнішньої та

внутрішньої політики, окреслено її зв'язок із демократичним управлінням, легітимізацією інституційної влади, формуванням європейської ідентичності та публічної дипломатії. Теоретичні напрацювання дослідження можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових студій з міжнародної комунікації, європейської інтеграції, політичної науки та інформаційної безпеки.

Структура бакалаврської роботи. Бакалаврська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків (разом 64 сторінки), списку використаних джерел та літератури. Список використаних джерел складається з 133 праць. Загальний обсяг дослідження складає 78 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження.

Специфіка інформаційної діяльності Євросоюзу та його окремих інституцій є поширеною темою для дослідження в сучасній сфері міжнародних відносин. В умовах глобальних політичних змін та трансформацій, спричинених стрімким розвитком інформаційних технологій і медіа простору, це питання набуває особливої актуальності. Інформаційна політика як механізм впливу та частина зовнішньої політики ЄС відіграє ключову роль у формуванні громадської думки, впливає на прийняття політичних рішень і створення міжнародного іміджу країн-членів Євросоюзу.

Дослідник Г. Маргеттс, підкреслює, що ЄС активно впроваджує інформаційні політики, які спрямовані на забезпечення прозорості та підзвітності в цифровому управлінні¹, і здебільшого це відбувається через розвиток електронного урядування та цифрових послуг для громадян, що безпосередньо впливає на міжнародні відносини.

Одним з важливих аспектів впливу Європейського Союзу в інформаційній сфері є активне формування зовнішнього політичного дискурсу через стратегічну комунікацію. Інформаційна політика ЄС спрямована не лише на поширення власних цінностей, таких як демократія, верховенство права та права людини, а й на протидію дезінформації, що надходить ззовні, особливо в умовах геополітичної нестабільності. Інституції ЄС використовують широкий спектр комунікаційних каналів – від офіційних публікацій до соціальних мереж – для впливу на громадську думку як усередині союзу, так і за його межами. Медіа у цьому контексті

¹ Dunleavy, P., & Margetts, H. (2015). *Design Principles for Essentially Digital Governance*. Presented at the 111th Annual Meeting of the American Political Science Association (APSA), San Francisco, September 3–6, 2015.

виступають не лише як засіб донесення інформації, але й як інструмент формування міжнародного іміджу ЄС, що має вирішальне значення в сучасній інформаційній боротьбі. Як зазначає дослідниця М. Пастухова, інформаційна політика ЄС має виразну геостратегічну спрямованість і відіграє важливу роль у легітимації позиції Європейського Союзу на глобальній арені шляхом формування позитивного сприйняття його діяльності².

Доктор політичних наук та дослідник європейської інтеграції Ю. Шайгородський, вивчаючи інститути Європейського Союзу, зазначає, що це не лише адміністративна структура, а жива система, що уособлює баланс між інтересами національних держав і наднаціонального управління, забезпечуючи стабільність, демократичність і цілісність європейського проєкту³.

Значну увагу інформаційній політиці ЄС як інструменту зовнішньополітичного впливу присвячено у колективній монографії «Інформаційна політика ЄС як інструмент впливу на світову громадськість⁴» під редакцією О. Міхейченка, В. Серова та Л. Прокопенка. У ній висвітлено механізми інформаційного впливу на глобальну аудиторію через медіа, публічну дипломатію та ціннісне позиціонування Євросоюзу. Автори наголошують, що інформаційна діяльність інституцій ЄС виступає одним з фундаментальних інструментів, спрямованих на формування позитивного іміджу ЄС як носія демократичних норм, стабільності та міждержавної співпраці. Аналогічно, у статті О. Панкевича та М. Кілика⁵

² Пастухова М.І. Інформаційна політика Європейського Союзу: геостратегічний вимір. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2021. Вип. 143. – С. 45–52.

³ Шайгородський Ю. Політичні засади геостратегії сучасної української держави. Київ: Ліпкан, 2024. — 256 с.

⁴ Інформаційна політика ЄС як інструмент впливу на світову громадськість : колективна монографія / за ред. О. Міхейченка, В. Серова, Л. Прокопенка. Київ : Логос, 2015. 312 с.

⁵ Панкевич О., Кілик М. Європейська Служба зовнішньої діяльності (ЄСЗД) як інструмент посилення міжнародного впливу ЄС. *Політичне життя*. 2015. № 1. С. 35–41.

детально розглянуто та проаналізовано діяльність Європейської Служби зовнішньої діяльності як ключового інструменту реалізації інформаційної політики у сфері міжнародних комунікацій. Дані автори аналізують інституційну структуру ЄСЗД, її комунікаційні функції та засоби взаємодії з зовнішніми аудиторіями, підкреслюючи її зростаючу роль у конструюванні єдиного зовнішньополітичного дискурсу Євросоюзу. Згідно з дослідниками, «інформаційна складова діяльності ЄСЗД є не лише формальним доповненням до дипломатичної практики, а й стає її повноцінним, самостійним вектором впливу».

На розробленість теми вплинув і С. В. Саприкін⁶, який у своїй праці «Інформаційна політика Європейського Союзу» робить акцент на концептуальних засадах побудови інформаційної політики ЄС, на її нормативному забезпеченні, правових засадах, основних принципах комунікації з громадськістю та структурному розподілі повноважень між європейськими інституціями. Саприкін фокусується на важливості фактору довіри як ключового чинника у сприйнятті інформаційних посилів ЄС, підкреслюючи потребу у прозорості, послідовності та культурній адаптації повідомлень для різних аудиторій.

Натомість Д. Гостєва в дослідженні «Формування та реалізація інформаційної політики Європейського Союзу⁷» акцентує увагу на практичних аспектах реалізації інформаційної стратегії ЄС. У даній праці детально розглядається функціонування таких механізмів, як спеціалізовані служби з протидії дезінформації, робота офіційних інформаційних ресурсів ЄС, кампанії в соціальних мережах, мультимедійні проекти для молоді та співпраця з національними медіа. Особливу увагу приділено комунікації в

⁶ Саприкін С. В. Інформаційна політика Європейського Союзу. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2014. Вип. 4. С. 57–66

⁷ Гостєва Д. Формування та реалізація інформаційної політики Європейського Союзу. *Європейські студії в Україні: здобутки, проблеми, перспективи*. Київ, 2012. С. 129–136.

умовах криз — зокрема міграційної, пандемічної та безпекової — які вимагають від інституцій ЄС швидких і скоординованих інформаційних рішень.

Маастрихтським договором 1992 року⁸ закріплено положення про збереження європейської ідентичності в умовах розвитку інформаційного обміну та інтеграції урядових інституцій.

Основу інформаційної діяльності інституцій ЄС становить концепція Європейського інформаційного суспільства, що була озвучена в 1994 році в доповіді М. Бангеманна «Європа і глобальне інформаційне суспільство: рекомендації для Європейського Союзу»⁹. Головна ідея документа полягає у формуванні інформаційного суспільства як результату європейської інтеграції з метою досягнення економічної стабільності, зростання як традиційних, так і новітніх (інформаційних) секторів, вирішення соціальних питань через створення нових робочих місць, а також забезпечення вільного доступу до глобальних мереж для цілей освіти, охорони здоров'я та державного управління.¹⁰

Хартія основних прав Європейського Союзу¹¹ забезпечує спільне підґрунтя для комунікацій між інституціями ЄС та громадськістю. У документі зафіксовано ключові статті, які дозволяють поєднувати досягнення ЄС із його фундаментальними цінностями в процесі інформаційної взаємодії, зокрема в частині свободи вираження поглядів, права на доступ до інформації, приватності та захисту персональних даних.

⁸ Договір про Європейський Союз (Маастрихтський договір), 1992. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT>

⁹ Europe and the global information society. Recommendations to the European Council (Bangemann report), 1994. URL: https://www.europeanrights.eu/public/commenti/bangemann_en.pdf

¹⁰ Europe and the global... 1994.

Там само.

¹¹ Charter of Fundamental Rights of the European Union. Official Journal of the European Union, C 326, 26.10.2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>

В роботі також було детально розглянуто Договір про Європейський Союз (ДЄС)¹², який визначає демократичні засади функціонування ЄС, принципи прозорості, участі громадян у прийнятті рішень та відкритості інституцій. Стаття 10 ДЄС прямо підкреслює важливість «висловлення волі громадян» як основи легітимності діяльності інституцій Європейського Союзу, що неможливо без ефективної інформаційної політики¹³.

Договір про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС)¹⁴ конкретизує механізми доступу громадськості до документів ЄС (стаття 15), визначає повноваження інституцій у сфері комунікації, а також містить норми щодо захисту даних і розвитку цифрового єдиного ринку — критично важливих для інформаційного середовища Союзу. Не менш важливим інструментом підвищення рівня обізнаності європейських громадян про ЄС, його політику, історію та цінності є Програма «Європа для громадян» (Europe for Citizens Programme)¹⁵. Вона спрямована на залучення громадян до процесу європейської інтеграції через просвітницькі ініціативи, міжкультурні обміни та розвиток локальних ініціатив, що сприяють формуванню європейської ідентичності.

У 2022 році було представлено Європейський акт про свободу медіа (European Media Freedom Act)¹⁶, що став новим етапом у розвитку нормативної бази ЄС у сфері інформаційної політики. Документ має на меті посилити незалежність ЗМІ, гарантувати прозорість власності на медіа,

¹² Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU). (2012). Official Journal of the European Union, C 326, 47–390. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>

¹³ Consolidated version... 47-390.

Там само.

¹⁴ Договір про функціонування Європейського Союзу. Офіційний журнал Європейського Союзу, C 202, 07.06.2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

¹⁵ Europe for Citizens Programme. European Commission. URL: <https://ec.europa.eu/citizenship/europe-for-citizens-programme>

¹⁶ European Media Freedom Act. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council, COM/2022/457 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0457>

захист журналістів від політичного або економічного тиску, а також забезпечити чесні умови конкуренції у цифровому медіапросторі.

Хартія основних прав Європейського Союзу¹⁷ забезпечує спільне підґрунтя для комунікацій між інституціями ЄС та громадськістю. У документі зафіксовано ключові статті, які дозволяють поєднувати досягнення ЄС із його фундаментальними цінностями в процесі інформаційної взаємодії:

- Стаття 11 — право на інформацію та свободу вираження поглядів, а також свободу та плюралізм засобів масової інформації;
- Стаття 41 — право бути вислуханим та право на доступ до документів, що стосуються особи;
- Стаття 42 — право на доступ до документів інституцій ЄС;
- Стаття 44 — право на петицію¹⁸.

Основою всієї інформаційної політики інституцій Європейського Союзу є відповідна нормативно-правова база, яка визначає стратегічні цілі, принципи та інструменти розвитку інформаційної політики. Ключовими є такі документи:

1. Стратегія цифрового єдиного ринку ЄС (Digital Single Market Strategy)¹⁹ є важливим стратегічним документом, який визначає основні напрямки розвитку цифрових технологій, зокрема у сфері комунікацій та інформаційної політики.

¹⁷ Charter of Fundamental Rights of the European Union. Official Journal of the European Union, C 326, 26.10.2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>

¹⁸ Хартія основних прав Європейського Союзу: [пер. А. Пендак] // Ніццький договір та розширення Європейського Союзу. – К., 2001. – 124 с.

¹⁹

2. Хартія основних прав Європейського Союзу (Charter of Fundamental Rights of the European Union),²⁰ яка вказує на важливість свободи інформації та медіа, що є основними принципами інформаційної політики.

3. Комунікація Європейської Комісії (European Commission Communications)²¹ – це численні комунікації, що визначають політики і ініціативи ЄС в інформаційній сфері, зокрема в таких напрямках, як захист даних, свобода інтернету та боротьба з дезінформацією.

4. Директива про аудіовізуальні медіа-послуги (Audiovisual Media Services Directive, AVMSD).²² Критично важливий документ, що визначає регулювання медіа послуг в Євросоюзі. Сюди входить контроль над телебаченням, радіо та онлайн-платформами, що активно запобігає розповсюдженню дезінформації та вдосконалює процеси поширення достовірних даних.

5. Європейський план боротьби з дезінформацією (EU Action Plan against Disinformation)²³ визначає конкретні стратегії протидії дезінформації та фальшивими новинами в ЄС, забезпечуючи ефективні заходи для збереження інформаційної безпеки.

Інформаційна діяльність інституцій Європейського Союзу здійснюється у різних напрямках, серед яких основними є:

²⁰ Charter of Fundamental...2012.

Там само.

²¹ European Commission. Communication Toolkit. European Innovation Council and SMEs Executive Agency. n.d. URL.: https://eismea.ec.europa.eu/communication-toolkit_en

²² Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) // Official Journal of the European Union. L 95. 15.04.2010. P. 1–24. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>

²³ Action Plan against Disinformation. European External Action Service. December 2018. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/action_plan_against_disinformation.pdf

1. Забезпечення доступу до офіційної інформації – публікація звітів, аналітичних матеріалів, прес-релізів та інших документів, які висвітлюють роботу організації.

2. Формування міжнародного іміджу – організація публічних заходів, конференцій, медіа-кампаній для підвищення довіри до організації та її діяльності.

3. Аналіз і моніторинг глобальних тенденцій – збір, обробка та аналіз інформації для прийняття стратегічних рішень.

4. Освітні програми та ініціативи – організація навчальних заходів, програм обміну, публікація наукових досліджень, що сприяють підвищенню обізнаності громадськості.

5. Протидія дезінформації та фейковим новинам – боротьба з маніпуляціями та забезпечення прозорості інформаційних потоків²⁴.

Політичні документи Європейської Комісії у сфері комунікації демонструють вагоме значення зовнішньої інформаційної політики, яка ґрунтується на трьох ключових засадах:

1. Уважне ставлення до громадської думки та врахування суспільних запитів і турбот;

2. Чітке пояснення впливу політики ЄС на повсякденне життя громадян;

3. Налагодження контакту з людьми на місцевому рівні через локальні ЗМІ.²⁵

Важливі ініціативи й розробки у цій сфері активізувались з 2001 року, коли було започатковано створення цілісної стратегії комунікації ЄС. Комісія ухвалила низку документів, зокрема у 2002 році був запущений

²⁴ Clarity of Concept. *International Organisations 2025* – Clarity of Concept. 2025. URL: <https://clarityofconcept.com/downloads/International-Organisations-2025-Vol-I.pdf>

²⁵ Договір про функціонування Європейського Союзу. Брюссель: Офіційне видання Європейського Союзу, 2012.

портал "Ваш голос в Європі",²⁶ який у 2018-му трансформувався у "Висловіть свою думку".²⁷ Цей ресурс дозволяє громадянам, споживачам і підприємствам впливати на формування політики Єврокомісії. У лютому 2006 року Європейська Комісія представила Білу книгу з європейської комунікаційної політики²⁸. У цьому документі визначено п'ять основних напрямів дій, які передбачають тісну співпрацю з іншими інституціями, урядами країн-членів та суспільством.²⁹

Європейська комісія та Європейський парламент здійснюють активну інформаційну взаємодію із засобами масової інформації, зацікавленими сторонами й громадянами щодо ключових політик ЄС. Це реалізується через відповідні Генеральні дирекції з комунікації, які надають низку послуг за допомогою таких інструментів:

1. Центри прямого зв'язку, як-от Europe Direct,³⁰ Європейський центр документації³¹ та Ask EP;³²
2. Офіційний веб ресурс ЄС EUROPA,³³ інформаційний телеканал Europe by Satellite,³⁴ Мультимедійний центр Європарламенту,³⁵ що транслює пленарні засідання та комітетські слухання;
3. Онлайн-ресурси різних інституцій ЄС, їхні прес-служби та активна

²⁶ European Commission. Your Voice in Europe. URL: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_en

²⁷ European Commission. Have Your Say – Share your views on EU initiatives. Rebranded version of "Your Voice in Europe" since 2018. URL: <https://have-your-say.ec.europa.eu/>

²⁸ Біла книга з європейської комунікаційної політики. Брюссель: Європейська Комісія, 1 лютого 2006 р. COM(2006) 35 final. 14 с.

²⁹ Біла книга.. 14с.

Там само.

³⁰ European Commission. Europe Direct Information Centres (EDICs). URL: https://europa.eu/european-union/contact/europe-direct_en

³¹ European Commission. European Documentation Centres (EDCs). URL: <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/european-documentation-centres>

³² European Parliament. Ask EP – Ask questions to the European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/forms/en/askEP.html>

³³ European Union. Europa – The official website of the European Union. URL: <https://europa.eu/>

³⁴ European Commission. Europe by Satellite (EbS) – The European Union's TV information service. URL: <https://audiovisual.ec.europa.eu/>

³⁵ European Parliament. Multimedia Centre of the European Parliament. URL: <https://multimedia.europarl.europa.eu/en/home>

присутність у соціальних мережах, на які також зверталася увага в цій роботі;

4. Програми "Європа для громадян"³⁶ і "Громадяни, рівність, права та цінності";³⁷

5. Європейська громадянська ініціатива (ЄГІ);³⁸

6. Ініціатива "Комунікація Європи в партнерстві";³⁹

7. Сайти "Що Європа робить для мене",⁴⁰ "EUandME"⁴¹ та мобільний застосунок "Європа в долоні".⁴²

Право на інформацію є базовим і визначальним, воно складає важливу частину функціонування правової держави і поєднує різні елементи системи основних прав і свобод — громадянських, політичних, соціальних та економічних. У контексті забезпечення інформаційної безпеки особливо важливою є проблема боротьби з інформаційним насиллям, інформаційними операціями та інформаційними війнами.

У 2020 році Європейська Комісія здійснила оновлення підходів до публічної та культурної дипломатії. Внаслідок перегляду були визначені основні напрями: освітньо-наукова співпраця в межах програм Жана Моне та стипендій Шумана–Фулбрайта; розширення політичного партнерства між ЄС і країнами Азії та Латинської Америки⁴³; зміцнення культурного

³⁶ European Commission. Europe for Citizens Programme. URL: https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

³⁷ European Commission. Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV). URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_en

³⁸ European Commission. European Citizens' Initiative (ECI). URL: <https://europa.eu/citizens-initiative/>

³⁹ European Commission. Communicating Europe in Partnership (CEIP). URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_07_1114

⁴⁰ European Committee of the Regions. What Europe does for me. URL: <https://what-europe-does-for-me.eu/en/home>

⁴¹ European Commission. #EUandME Campaign. URL: <https://europa.eu/euandme/>

⁴² Європейська Комісія. Додаток: Щорічна програма роботи у сфері комунікації на 2024 рік. Частина I. Брюссель, 2023. 12 с.

⁴³ Європейська Комісія. Jean Monnet Actions (2021–2027). Брюссель. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, 2022. 15 с.

компоненту інформаційної політики для просування європейських демократичних цінностей. Здійснення культурних програм як частини публічної дипломатії поширюється не лише на держави-члени ЄС, а й на сусідні країни та треті держави. Культурна дипломатія реалізується через популяризацію національних культур, розвиток туристичної привабливості та підтримку освітніх ініціатив.

Особливу увагу в межах даного дослідження приділено офіційним документам та аналітичним звітам інституцій Європейського Союзу як основній джерельній базі. Серед них – Action Plan against Disinformation (2018),⁴⁴ European Democracy Action Plan (2020),⁴⁵ комунікації Європейської комісії,⁴⁶ звіти Європейської служби зовнішньої дії.⁴⁷ Дані документи визначають стратегічні цілі і напрями інформаційної політики, демонструють практичність механізмів її реалізації, включаючи боротьбу з дезінформацією, розвиток цифрової грамотності громадян та розглядають співпрацю з медіа. Аналітичні доповіді провідних європейських дослідницьких центрів, таких як European Policy Centre (EPC),⁴⁸ European Council on Foreign Relations (ECFR),⁴⁹ Centre for European Policy Studies (CEPS),⁵⁰ також є важливими джерелами в контексті даного дослідження. Вони концентруються на демонстрації сучасних викликів, перед якими

⁴⁴ European Commission. Action Plan against Disinformation. Joint Communication to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. JOIN(2018) 36 final, 5 December 2018. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/action-plan-against-disinformation>

⁴⁵ European Commission. European Democracy Action Plan. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. COM(2020) 790 final, 3 December 2020. URL: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12506-European-Democracy-Action-Plan_en

⁴⁶ European Commission. Communication and guidance. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/communication-and-guidance_en

⁴⁷ European External Action Service. Annual reports. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/annual-reports_en

⁴⁸ European Policy Centre. Publications. URL: <https://www.epc.eu/publications/>

⁴⁹ European Council on Foreign Relations. ECFR Reports. URL: <https://ecfr.eu/topic/ecfr-reports/>

⁵⁰ Centre for European Policy Studies. Publications Archive. URL: <https://www.ceps.eu/ceps-publications/>

наразі стоїть ЄС в інформаційному просторі. Зокрема, у звітах ECFR підкреслюється, що однією з головних загроз інформаційній стабільності в ЄС є вплив зовнішніх авторитарних акторів, що використовують медіа для дестабілізації демократичних процесів у державах-членах.

Отже, обрана тема є ґрунтовною для дослідження, адже роль інформаційної політики інституцій Європейського Союзу є складною та стратегічно важливою складовою як внутрішньої, так і зовнішньої політики досліджуваного наднаціонального утворення. Інституції ЄС не лише реалізують політику інформування громадян і зміцнення демократичних цінностей всередині Союзу, але й активно використовують інформаційні інструменти на міжнародній арені. Стратегічні комунікації стають ключовим елементом у просуванні зовнішньополітичних пріоритетів ЄС, зміцненні його глобального іміджу та формуванні публічної думки за межами Європейського простору. Інформаційна політика інституцій ЄС не обмежується простим донесенням офіційної позиції — вона відіграє активну роль у конструюванні дискурсу, боротьбі з дезінформацією та просуванні наративів, що відповідають демократичним цінностям та зовнішньополітичним інтересам ЄС.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження.

У контексті дослідження інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу ключове значення має уточнення ключових термінів і категорій, адже це сприяє не лише впорядкуванню інформації, а й глибшому усвідомленню того, як конкретно ці процеси впливають на політичну динаміку, формування суспільної думки, міжнародну політику та ухвалення стратегічних рішень.

Понятійно-категоріальний апарат:

1. Інформаційна діяльність Європейського Союзу - це система цілеспрямованих комунікаційних заходів і стратегій, які реалізуються інституціями ЄС з метою інформування громадян Євросоюзу та міжнародної спільноти про політику, рішення, цінності та діяльність ЄС. Це — ключовий інструмент забезпечення прозорості та демократичного діалогу між владними структурами ЄС і громадськістю, що є критично важливим для сучасної міжнародної арени. У сучасному світі, де інформація є стратегічним ресурсом, а комунікація — інструментом впливу, інституції Європейського Союзу приділяють особливу увагу розвитку інформаційної політики як всередині Союзу, так і в межах його зовнішньої діяльності.

2. Інституції Європейського Союзу - основні органи ЄС, які здійснюють управління, законодавчу діяльність, контроль та реалізацію політик і стратегій досліджуваного альянсу. Вони утворюють інституційну архітектуру Союзу, забезпечуючи ефективне функціонування інтеграційного механізму на рівні всіх 27 країн-членів. Інститути Європейського Союзу забезпечують стабільність, демократичність і цілісність європейського проєкту⁵¹.

3. Громадська думка - це система уявлень, переконань та оцінок, яка складається в суспільстві щодо певних подій, явищ або осіб. У контексті дослідження вона відображає ставлення громадян до політичної реальності, впливу конкретних заходів ЄС на повсякденне життя громадян, відіграє суттєву роль у процесі прийняття політичних рішень та реагує на досліджувану інформаційну політику. Спосіб, у який суспільство сприймає та інтерпретує інформацію, що надходить через засоби масової інформації, має значний вплив на політичні процеси та формування будь-якого політичного курсу.⁵²

⁵¹ Шайгородський Ю. Політичні засади геостратегії сучасної української держави. Київ: Ліпкан, 2024. — 256 с.

⁵² Шайгородський.. 256.
Там само.

4. Дезінформація - це свідомо неправдива або спотворена інформація, яка поширюється з метою введення в оману, маніпулювання громадською думкою або ж задля досягнення конкретних політичних, економічних та соціальних цілей. Здебільшого дезінформація поширюється через різні канали комунікацій — ЗМІ, соціальні мережі, чутки — і часто маскується під достовірні повідомлення з метою впливу на сприйняття подій, рішень та осіб. Жозеп Боррель охарактеризував дезінформацію як одну з найсерйозніших загроз сучасності та зазначив, що дезінформація не є «бомбою, яка може вбити», а радше «отрутою, яка колонізує розум»⁵³.

5. Канали комунікацій - це засоби або шляхи, через які передається інформація від одного суб'єкта до іншого. Вони можуть бути як традиційними (телебачення, радіо, друковані ЗМІ), так і цифровими (соціальні мережі, веб сайти, електронна пошта тощо).⁵⁴ У контексті досліджуваних інституцій Європейського Союзу канали комунікації відіграють ключову роль у поширенні офіційної інформації, налагодженні діалогу з громадськістю та забезпеченні прозорості їхньої діяльності.

Методи дослідження:

Для досягнення поставлених цілей та виконання конкретних завдань у роботі було використано різноманітні загальнонаукові та спеціальні методи. Методологія даної праці базується на синтезі, який включає в себе системний підхід, діалектичний, описовий, історичний та інші методи опрацювання інформації.

1. Діалектичний підхід. Одним з основних методів, які було застосовано в процесі дослідження, є діалектичний підхід, який ґрунтується на принципі системного аналізу взаємозалежних процесів вивчених

⁵³ Borrell J. Disinformation and Foreign Interference: Speech by High Representative/Vice-President Josep Borrell. European External Action Service. 23 January 2024.

⁵⁴ European Commission. Communicating Europe in Partnership (CEIP). URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_07_1114

процесів (зокрема прямий вплив інформаційної політики Євросоюзу на громадську думку в країнах ЄС та за його межами), завдяки чому було досягнуто більш точної та повної інформаційної картини.

2. Системний метод. Це - науковий підхід до дослідження об'єктів або явищ як цілісних систем, що складаються з взаємопов'язаних елементів. Застосування даної методики дослідження дало можливість детально розглядати взаємозв'язок та співпрацю інституцій Євросоюзу в контексті інформаційної діяльності. Також системний метод використовувався для чіткого розгляду функціонування соціальних мереж інституцій Європейського Союзу як власне цілісної системи, у якій всі явища пов'язані одне з одним.

3. Описовий метод. Даний метод наукового дослідження полягає у збиранні, систематизації та поданні фактів, явищ або процесів у їх природному вигляді, без втручання чи внесення змін. Його головна мета — точно та об'єктивно зафіксувати реальність. У даній роботі був використаний з метою детального опису та розгляду нормативно-правової бази інституцій Євросоюзу.

4. Історичний метод. Науковий метод, який передбачає вивчення явищ, процесів або інституцій у їх розвитку з урахуванням історичного контексту, етапів формування, змін і взаємозв'язків у часі. Був використаний для систематичного визначення політичних подій та фактів співпраці між інституціями Євросоюзу, їх дослідження в контексті ролі впливу ЄС, а також для встановлення зв'язку між минулим, сучасним і майбутнім діяльності союзу. Засновуючись на принципі історизму, цей підхід поклав основу для підкреслення стану сучасного впливу інформаційної політики Євросоюзу на широку громадськість.

5. Метод контент-аналізу. Науковий метод дослідження, який полягає в систематичному, об'єктивному та кількісному або якісному аналізі змісту текстових, візуальних чи аудіо матеріалів з метою виявлення прихованих смислів, тем, тенденцій, частоти згадок, тональності тощо. За його

допомогою було визначено основні аспекти загальної європейської інформаційної політики, детально проаналізовано канали комунікації Європейського Союзу, а також розглянуто нормативно-правові основи досліджуваних інституцій. Отримані результати, відповідно, були систематизовані та інтерпретовані з метою подальшого аналізу та використання у науковому дослідженні.

Використання зазначених методів дозволяє глибше розглянути складні механізми інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу, а також роль даної частини зовнішньої політики у формуванні громадської думки та міжнародного іміджу ЄС.

РОЗДІЛ 2

ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

2.1. Основні інституції Європейського Союзу

Основні інституції Європейського Союзу є ключовими елементами політичної та правової структури партнерства. Саме вони керують процесом ухвалення рішень, реалізацією заздалегідь узгоджених політик та забезпеченням функціонування Союзу в цілому. Шляхом забезпечення механізму управління та формування політичної та економічної політик союзу, інституції ЄС поширюють свій вплив як на держави-члени, так і на міжнародні відносини. Усвідомлення механізму дій основних інституцій Європейського Союзу є важливим для чіткого уявлення інструментів міжнародної співпраці та взаємодій альянсу з іншими міжнародними організаціями та окремими установами. Подальше дослідження має за мету розглянути кожен з інституцій ЄС як частину цілісного механізму здійснення інформаційної політики.

Першочергові напрямки діяльності Європейського Парламенту чітко розмежовуються на відповідні категорії: законодавча діяльність, затвердження бюджету ЄС, захист прав громадян, контроль за діяльністю інших інституцій ЄС, зовнішня політика та міжнародні відносини⁵⁵. Європейський Парламент діє на основі нормативно-правових документів, що регламентують його функціонування, повноваження та взаємодію з іншими органами ЄС. Пріоритетними серед них є Договір про Європейський Союз (ДЄС),⁵⁶ Договір про функціонування Європейського

⁵⁵ The power of the European Parliament. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2019

⁵⁶ Treaty on European Union (Consolidated Version). Official Journal of the European Union. 2012. C 326. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT>

Союзу (ДФЄС),⁵⁷ а також Хартія основних прав Європейського Союзу.⁵⁸ Вказані документи формують нормативно-правову основу діяльності Європейського Парламенту, визначають його повноваження та забезпечують беззаперечну узгодженість з іншими інституціями. Особливе значення для діяльності Європейського Парламенту має Хартія основних прав Європейського Союзу, яка була проголошена в 2000 році та набула чинності після вступу в силу Лісабонської угоди в 2009 році. Хартія закріплює загальні фундаментальні цінності, відповідно до яких побудована структура документа: «людська гідність, свобода, рівність та солідарність»⁵⁹. У контексті законодавчої діяльності Європейського Союзу даний документ є орієнтиром, оскільки всі закони, що приймаються альянсом, мають відповідати положенням Хартії. Разом з вищезгаданими документами Європейський Парламент також керується численними регламентами та резолюціями, що визначають порядок денний його роботи та детально розглядають організаційні питання. Одним з таких документів є Регламент Європейського Парламенту, який встановлює правила щодо роботи комітетів, процедур голосування та взаємодії з іншими інституціями ЄС⁶⁰. Документ впливає на діяльність депутатів та забезпечує прозорість і ефективність її виконання.

Європейський Парламент є єдиною інституцією ЄС, депутатів якої обирають безпосередньо громадяни через колективне голосування⁶¹. Вибори відбуваються кожні п'ять років, і право голосу мають усі громадяни

⁵⁷ Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated Version). Official Journal of the European Union. 2016. С 202. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

⁵⁸ Charter of Fundamental Rights of the European Union. Official Journal of the European Union, С 326, 26.10.2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>

⁵⁹ Хартія основних прав Європейського Союзу: [пер. А. Пендак] // Ніццький договір та розширення Європейського Союзу. К., 2001. 124 с.

⁶⁰ Регламент Європ. Союзу від 16.02.2011 № 182/2011

⁶¹ Акт про введення загальних і прямих виборів депутатів Європейського парламенту. Брюссель: Рада Європейського Союзу, 1976.

країн ЄС⁶². У деяких країнах, де не громадяни можуть брати участь у виборах на місцевому рівні, допускається голосування для осіб, які відповідають певним вимогам щодо проживання, навіть якщо вони не є громадянами ЄС, але легально перебувають у країні. Останні вибори відбулися в 2024 році. У всіх країнах ЄС, окрім Австрії та Мальти, право голосу з'являється з 18 років, в Австрії та Мальті — з 16 років, а в Греції — з 17 років. Бельгія та Німеччина дозволяють голосувати з 16 років на деяких виборах, зокрема на виборах до Європарламенту. Пленарні засідання Європейського парламенту проводяться 12 разів на рік у Страсбурзі та до 6 разів у Брюсселі.

Європейський парламент складається з 705 депутатів, або євродепутатів, які представляють усі країни ЄС. Кількість депутатів від кожної країни залежить від її населення: більші країни мають більше депутатів, а менші — менше. Євродепутати, незважаючи на різне громадянство, об'єднуються у політичні групи на основі схожих поглядів, працюючи таким чином, як це робиться в національних парламентах⁶³.

Європейський парламент спільно з Радою Європейського Союзу ухвалює законодавчі акти⁶⁴. Якщо між цими інституціями немає згоди, новий закон не приймається. Крім того, Європарламент обирає голову Європейської комісії, має право затвердити або відхилити її склад, а також затверджує бюджет ЄС⁶⁵.

Європейська Рада об'єднує лідерів країн ЄС, зокрема глав держав та урядів, які збираються щонайменше чотири рази на рік на самітах. Рада

⁶² Акт про введення.. 1976.

Там само.

⁶³ Рішення Європейської Ради (ЄС) 2023/2061 від 22 вересня 2023 року про склад Європейського парламенту. Брюссель. Офіційне видання Європейського Союзу, 2023.

⁶⁴ Договір про функціонування Європейського Союзу. Стаття 289. Брюссель: Офіційне видання Європейського Союзу, 2012.

⁶⁵ Рішення Європейської ради.. 2023.

Там само.

встановлює основні політичні пріоритети та загальний напрям розвитку Європейського Союзу. Інституція очолюється головою, який обирається на термін у 2,5 роки⁶⁶. Рада є одним із двох основних органів законодавчої влади в ЄС. Країни-члени визначають правила голосування, і більшість рішень ухвалюються більшістю голосів, хоча для деяких питань необхідне одностайне рішення. У випадках, коли необхідна одностайність (наприклад, у питаннях оподаткування чи безпеки), всі міністри повинні погодитися. Кожні шість місяців головування в Раді переходить від однієї країни до іншої. Після Швеції та Іспанії у 2023 році, в 2024 році головували Бельгія та Угорщина, а Польща й Данія — у 2025 році.

Кандидатуру голови Європейської комісії висувають держави-члени через Європейську Раду, а його призначення затверджує Європейський парламент. Інших комісарів пропонують уряди їхніх країн, а їхні кандидатури також схвалює Європейський парламент⁶⁷. Незважаючи на походження, комісари представляють інтереси ЄС, а не своїх країн. Кожному члену Європейської комісії доручається відповідальність за конкретну політичну сферу, таку як енергетика, економіка чи охорона навколишнього середовища.

Важливу роль у визначенні діяльності Європейської Ради відіграють, крім вже вищезгаданих ДЄС та ДФЄС, грають угоди, які ЄС укладає з третіми країнами або міжнародними організаціями. Оскільки Європейська Рада визначає загальні політичні орієнтири зовнішньої політики ЄС, її діяльність часто спрямована на розгляд угод з іншими державами, наприклад, у сфері торгівлі, безпеки або розвитку⁶⁸. Не менш важливим є також Лісабонський договір, який набрав чинності в 2009 році. Цей договір

⁶⁶ Договір про Європейський Союз. Брюссель. Офіційне видання Європейського Союзу, 2012. Стаття 15

⁶⁷ Договір про Європейський Союз... 2012.

Там само.

⁶⁸ Договір про Європейський Союз... 2012.

Там само. Стаття 26

значно змінив функціонування ЄС, зокрема, він надав більше повноважень Європейській Раді, а саме визначив посаду постійного президента Європейської Ради ⁶⁹. Лісабонський договір також змінив механізми прийняття рішень в межах ЄС, тобто Європейська Рада наразі бере участь у визначенні кандидатур на посадові позиції в інших інституціях ЄС, таких як Президент Єврокомісії або Високий представник ЄС із зовнішньої політики та політики безпеки.

Рада Європейського Союзу відіграє центральну роль у прийнятті законодавчих рішень, визначенні політики та координації діяльності між державами-членами. Її діяльність можна умовно поділити на декілька основних напрямів. По-перше, Рада має важливу роль у процесі ухвалення законодавчих актів, зокрема в межах процедури «співзаконодавства». Рада бере активну участь у затвердженні конкретних законодавчих ініціатив за умови їх пропозиції Єврокомісією. По-друге, Рада ЄС має одну з ключових ролей в координації економічної політики між державами-членами альянсу. Інституція ухвалює рішення щодо економічних ініціатив та зобов'язань держав-членів у рамках економічного управління ЄС⁷⁰. Саме Рада Безпеки контролює виконання бюджетних та фінансових обов'язків у рамках Європейського семестру, що, безпосередньо, є основним механізмом координації економічної політики Євросоюзу⁷¹. Додатково інституція також відіграє чималу роль у визначенні напрямів фіскальної та монетарної політики, особливо впливаючи на низку країн, що входять до зони євро. По-третє, Рада схвалює рішення щодо зовнішньої політики та санкцій, а також координує спільні позиції країн-членів на міжнародній арені ⁷².

⁶⁹ Договір про Європейський Союз... 2012.

Там само. Стаття 15

⁷⁰ Договір про функціонування ... 2012.

Там само. Статті 289, 121.

⁷¹ Статті 3,4 Регламенту (ЄС) 2024/1263 від 30 квітня 2024 року щодо ефективної координації економічних політик та багатостороннього бюджетного нагляду. Брюссель. Офіційне видання Європейського Союзу, 2024.

⁷² Регламент (ЄС) 2024/1263.. 2024.

Досліджувана інституція бере участь у прийнятті рішень щодо зовнішньої допомоги, угод з третіми країнами та розвитку співпраці з міжнародними організаціями, а також здійснює відповідний контроль за Спільною зовнішньою і безпековою політикою (СЗБП). Рада ЄС є одним з основних органів у процесі ухвалення бюджету Європейського Союзу (разом з Європейським Парламентом). В обов'язки Ради Безпеки також входить активна участь у розвитку політики в сфері внутрішніх справ, правосуддя, безпеки, зокрема в питаннях боротьби з тероризмом, організованою злочинністю, незаконним обігом наркотиків, міграцією та прикордонним контролем. І, нарешті, інституція бере участь у процесі призначення на високі посади в інших інституціях ЄС. Раді надано право призначати президента Єврокомісії, Високого представника ЄС із зовнішньої політики та безпеки, а також інших високопосадовців⁷³. Документально Рада здебільшого керується тими ж нормативно-правовими актами, що і попередні інституції.

Європейська Комісія - це виконавчий орган, що відповідає за впровадження рішень ЄС. Керується він вищезгаданими нормативно-правовими актами Євросоюзу. Інституція, крім активного залучення до формування зовнішньої політики ЄС, відповідає за низку важливих функцій, однією з яких є як ініціація законодавства ЄС, що означає, що вона має право пропонувати нові закони та змінювати існуючі на рівні ЄС. Комісія готує законодавчі пропозиції в різних сферах, таких як економіка, навколишнє середовище, торгівля, конкуренція, соціальні права, охорона здоров'я, цифрові технології тощо. Її пропозиції розглядаються та ухвалюються Європейським Парламентом і Радою ЄС, після чого вони стають частиною законодавства ЄС. Також не менш важливою для міжнародної спільноти є функція управління бюджетом ЄС, адже дана

Там само.

⁷³ Договір про Європейський Союз... 2012.

Там само. Стаття 17

інституція розробляє проект бюджету, визначає пріоритети витрат на різні програми та ініціативи, після чого це також затверджується Європейським Парламентом та Радою ЄС. Тобто якщо коротко, то Комісія здебільшого відповідає за реалізацію бюджету ЄС, розподіл коштів між різними програмами та контролювання ефективності використання фінансових ресурсів⁷⁴. До того ж Комісія контролює, чи дотримуються країни-члени ЄС ухвалених законів і норм, і, у разі необхідності, може вживати санкційних заходів. Якщо держава-член не виконує рішення ЄС, Комісія може подати позов до Суду Європейського Союзу, що може призвести до накладення штрафів на країну за порушення. Інституція грає ключову роль у зовнішній допомозі та розвитку Євросоюзу. Вона розробляє стратегічні програми для співпраці з третіми країнами, координує надання гуманітарної допомоги, інвестицій та інших ресурсів. Це частина більш широкої зовнішньої політики ЄС, що включає підтримку сталого розвитку та стабільності в усьому світі. Крім цього Комісія слідкує за дотриманням правил щодо державної допомоги, контролює антимонопольне законодавство, а також сприяє розвитку єдиного цифрового ринку та розширенню інфраструктури для забезпечення економічного розвитку в усіх країнах ЄС⁷⁵.

Суд Європейського Союзу в основному відповідає за забезпечення дотримання законів ЄС. Країни ЄС розробили численні нормативно-правові акти, і саме Суд гарантує їх однакове тлумачення та виконання. Якщо національний суд сумнівається у правильному тлумаченні певного закону ЄС, він може звернутися до Суду ЄС для отримання роз'яснень. Однак іноді країни ЄС не повністю впроваджують норми ЄС, і в такому випадку Європейська комісія або інші держави-члени можуть подати справу до Суду ЄС. Суд розташований у Люксембурзі та складається з одного судді від

⁷⁴ Договір про функціонування ... 2012.

Там само. Стаття 317.

⁷⁵ Договір про функціонування ... 2012.

Там само.

кожної країни-члена ЄС. Рішення та юрисдикція Суду базуються на таких основних документах, як Договір про Європейський Союз (ДЄС) та Договір про функціонування Європейського Союзу (ДФЕС). Крім цих договорів, Суд керується протоколами, додатками, правом Європейських актів (регламентами, директивами, рішеннями, рекомендаціями та висновками) та міжнародними угодами.

Іншими не менш важливими інституціями ЄС є Європейський Центральний Банк (відповідає за монетарну політику єврозони), Європейська Рахункова Палата (здійснює аудит фінансів ЄС), Суд Європейських Співтовариств (забезпечує дотримання законодавства ЄС), Рахункова палата (Суд аудиторів) (стежить за цільовим використанням бюджетних коштів), Європейський економічний та соціальний комітет (представляє громадянське суспільство, працедавців та найманих працівників), Комітет регіонів (представляє регіональні і місцеві органи влади), Європейський центральний банк (слідкує за стабільністю євро та здійснює монетарну політику ЄС), Європейський інвестиційний банк (фінансує інвестиційні проекти ЄС) та Європейський Омбудсмен, який захищає громадян та організації ЄС від зловживань адміністрації.

Таким чином у підрозділі, присвяченому основним інститутам Європейського Союзу, було розглянуто ключові органи, які забезпечують функціонування та розвиток ЄС. Кожна з інституцій має свою специфічну роль і взаємодіє з іншими в рамках складної системи управління. Європейський парламент, Європейська Рада, Європейська комісія та Суд Європейського Союзу — всі ці органи мають важливе значення для формування законодавства, ухвалення рішень та забезпечення правопорядку в межах Союзу. Різноманітність їхніх повноважень і механізмів взаємодії дозволяє ЄС ефективно працювати в умовах багатонаціональності та забезпечувати стабільність на всіх рівнях. Спільно вони забезпечують політичну, економічну та юридичну цілісність

Європейського Союзу, сприяючи його розвитку як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях.

2.2. Роль та функції органів, відповідальних за інформаційну діяльність.

Інформаційну діяльність забезпечують такі інституції ЄС як: Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада ЄС та Європейська служба зовнішніх справ. Ці органи здійснюють не тільки внутрішню, а й зовнішню комунікацію, зокрема в контексті зовнішньої політики, європейської інтеграції та співпраці з іншими міжнародними організаціями.

Європейський Парламент є однією з інституцій, що активно бере участь в інформаційній діяльності ЄС на міжнародній арені. Інформаційна служба Європейського парламенту є важливою складовою його організаційної структури та працює в рамках Генерального секретаріату. Її основне завдання — забезпечення ефективної комунікації між парламентом і громадськістю, а також підтримка прозорості діяльності інституції. Ключову роль у функціонуванні вказаної служби відіграє Головний департамент з комунікацій, який керує стратегічним управлінням інформацією та медіа-взаємодією Європарламенту. Департамент складається з кількох підрозділів, кожен з яких має свої функції: прес-служба спікерів координує комунікацію між журналістами та керівниками парламенту, а прес-служба парламенту відповідає за поширення новин та офіційних заяв від імені всієї установи.

Один з основних каналів для внутрішньої комунікації — офіційний веб сайт Європарламенту europarl.europa.eu, який служить платформою для публікації новин, документів та взаємодії з громадянами⁷⁶. На цьому сайті публікується інформація про роботу депутатів, комітетів, сесій та

⁷⁶ European Parliament. *Official website of the European Parliament*. URL: <https://www.europarl.europa.eu>

голосувань, що забезпечує прозорість і доступність діяльності парламенту для громадян ЄС.

Інформаційна служба Ради ЄС. Інформаційна служба Ради Європейського Союзу діє через Генеральний секретаріат, що включає прес-центр, прес-службу, аудіовізуальний відділ, а також підрозділи медіа-моніторингу та координації роботи в Інтернеті. Вони готують аналітичні та інформаційні матеріали, зокрема прес-пакети для журналістів, що включають:

1. календар головування держав і порядок денний засідань Ради ЄС;
2. анонси термінів прес-конференцій, конференцій та публічних обговорень;
3. резюме майбутніх подій;
4. довідкові матеріали до початку кожної сесії Ради ЄС;
5. висновки, що будуть прийняті;
6. прес-релізи та декларації з питань спільної зовнішньої і безпекової політики;
7. прес-релізи про підписані міжнародні угоди⁷⁷.

Інформаційна служба Європейської комісії також має значні повноваження щодо розробки вторинного законодавства, здійснення європейської політики та контролю за дотриманням європейського законодавства. Відповідно, її департамент з питань комунікації активно розповсюджує різноманітні інформаційні матеріали та веде постійну комунікацію з політичними акторами ЄС⁷⁸. Департамент складається з прес-служби, відділу координації звернень до спікерів, а також відділу з акредитації. Зокрема, департамент відповідає за публікацію офіційних заяв

⁷⁷ Прес-центр Ради Європейського Союзу. Офіційний вебсайт Ради ЄС.

⁷⁸ Європейська Комісія. Комунікація Комісії: «Забезпечення застосування права ЄС для Європи, яка дає результати» Брюссель: Європейська Комісія, 2022.

і коментарів стосовно позиції Європейської комісії та президента ЄС. Кожен прес секретар займається певним напрямом діяльності Єврокомісії⁷⁹.

Європейська служба зовнішніх справ (ЄСЗС) займає важливу позицію в зовнішній політиці Європейського Союзу, виступаючи допоміжним органом для Верховного представника ЄС із закордонних справ і безпекової політики. Вона є важливим інструментом для здійснення зовнішньої політики та дипломатії ЄС, сприяючи координації зусиль між різними інституціями Союзу і його державами-членами.

Служба активно співпрацює з дипломатичними відомствами країн-членів ЄС, що дозволяє досягти високого рівня узгодженості і синергії у зовнішньополітичних діях Євросоюзу. ЄСЗС складається з представників різних підрозділів: Генерального секретаріату Ради ЄС, департаментів Європейської Комісії, а також працівників національних дипломатичних служб країн-членів. Таким чином формується механізм управління зовнішньою політикою та безпекою ЄС.

Згідно з рішеннями Ради ЄС, географічні та галузеві департаменти Європейської Комісії і Ради зобов'язані бути інтегрованими в структуру ЄСЗС з метою більш ефективної координації дій на міжнародному рівні. При цьому конкретні питання, такі як розширення ЄС, зовнішня торгівля та політика розвитку, залишаються в компетенції виключно Європейської Комісії, цим самим забезпечуючи чіткий розподіл відповідальності між різними інституціями⁸⁰.

Критично важливим органом є і Європейська служба зовнішніх дій (EEAS), яка бере свій початок у 2010 році в рамках Лісабонської угоди з метою забезпечення ефективної та послідовної зовнішньої політики

⁷⁹ Європейська Комісія. Комунікація... 2022.

Там само.

⁸⁰ European Union in a Changing World : монографія / за ред. Ю. М. Шевчука. Київ : Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, 2023. – 236 с.

Європейського Союзу. У статті 27 Європейського договору, яка визначає принципи діяльності Європейської служби зовнішніх справ, зазначено наступне: «...при виконанні своїх повноважень, Високий представник повинен допомагати Європейській службі зовнішніх справ. Це повинно включати в себе співпрацю з дипломатичними службами держав-членів ЄС, і має погоджуватися з посадовими особами з відповідних департаментів Генерального секретаріату Європейської Ради та Європейської Комісії, а також з прикомандированими фахівцями з національних дипломатичних служб держав-членів».⁸¹

Однією з основних функцій інформаційної політики є презентація зовнішньої політики ЄС в контексті глобальних викликів і криз. Це включає діяльність Європейського Союзу щодо актуальних питань, таких як конфлікти, гуманітарні кризи, зміни клімату, боротьба з тероризмом та іншими загрозами глобальної безпеки. ЄСЗС активно взаємодіє з громадськістю через публічні заходи, інтерв'ю, прес-конференції та дебати, щоб забезпечити обізнаність щодо зовнішньої політики ЄС і підтримувати діалог з громадянами. Такий механізм дій дозволяє створювати більш інформовану аудиторію, яка розуміє важливість присутності ЄС на міжнародній арені.

Одним з прикладів активної інформаційної діяльності служби є реалізація міжнародних кампаній. Однією з них є "EU for Me", яка була реалізована у 2018 році. Кампанія спрямована на популяризацію ЄС серед молоді та роз'яснення, як Європейський Союз підтримує особисті права та можливості для своїх громадян. Вона орієнтована на конкретну демонстрацію того, як європейська інтеграція сприяє поліпшенню якості

⁸¹ Договір про Європейський Союз: чинна редакція з урахуванням змін, внесених Лісабонським договором. Офіційний вісник ЄС. 2008. С. 33–46. [Європейський договір. Стаття 27].

життя громадян через різні програми та ініціативи, зокрема Erasmus+, програми стажувань і мобільності⁸².

Не менш важливу роль в інформаційній діяльності ЄС також відіграє Європейське агентство з мережевої та інформаційної безпеки (ENISA). Це - спеціалізоване агентство Європейського Союзу, яке зосереджене на зміцненні кібербезпеки в ЄС. У контексті інформаційної діяльності ENISA відіграє важливу роль у розвитку, просуванні та поширенні кращих практик, стандартів та стратегій для забезпечення інформаційної безпеки на рівні ЄС та у країнах-членах. ENISA регулярно організовує форуми, конференції та заходи, що дозволяють обговорювати найновіші тенденції в сфері кібербезпеки, обмінюватися досвідом та кращими практиками між країнами-членами ЄС, організаціями та приватним сектором. Одним з таких заходів є щорічна Європейська конференція з кібербезпеки, яка привертає увагу фахівців, політиків та інших зацікавлених осіб. Агентство проводить регулярні дослідження та готує звіти щодо поточного стану кібербезпеки в ЄС, проблем, з якими стикаються країни-члени, а також щодо майбутніх викликів у цій сфері. Ці звіти надаються як для внутрішнього використання в ЄС, так і для громадськості, з метою поліпшення поінформованості та сприяння розвитку політик на рівні держав-членів⁸³.

До того ж однією з ключових ініціатив ENISA є підтримка кампаній для підвищення обізнаності про онлайн-безпеку серед широкої аудиторії. Це включає відповідні акції, спрямовані на захист особистої інформації в Інтернеті, попередження про кіберзагрози, такі як фішинг, зловмисне програмне забезпечення та інші кіберзлочини. ENISA активно працює над розробкою стандартів та керівництв з безпеки для організацій з метою допомогти краще захищати мережі та інформаційні системи. Агентство

⁸² Європейська Комісія. Загальний звіт про діяльність Європейського Союзу за 2018 рік. – Люксембург: Публікації Європейського Союзу, 2019. – 108 с.

⁸³ ENISA. 2025 European Cybersecurity Certification Conference. Варшава, 12 березня 2025 року.

забезпечує широку інформаційну підтримку щодо використання міжнародних стандартів з кібербезпеки, таких як ISO/IEC 27001 та інші⁸⁴. Для поширення інформації агентство здебільшого використовує свій офіційний веб сайт ENISA. Тут публікуються новини, звіти, дослідження та ресурси для різних цільових груп.

Таким чином було розглянуто конкретні агентства та установи ЄС, що відповідають за інформаційну політику. Роль даних органів, відповідальних за інформаційну діяльність, полягає не лише в захисті інформаційного простору, а й у забезпеченні балансу між правом громадян на інформацію та необхідністю захисту від небезпечних чи маніпулятивних впливів, що є важливим аспектом для стабільного розвитку суспільства в цілому.

2.3. Міжінституційна співпраця в інформаційній діяльності.

Міжінституційна співпраця є одним з найважливіших елементів сучасної інформаційної діяльності, оскільки вона забезпечує ефективну взаємодію між різними органами влади, державними установами, приватними структурами та громадськими організаціями. В умовах глобалізації, швидкого розвитку цифрових технологій і зростаючої значущості інформаційних потоків, необхідність координації зусиль на міжінституційному рівні стає особливо актуальною. Співпраця між органами, відповідальними за управління інформацією, дозволяє досягати синергії в розв'язанні складних завдань, таких як боротьба з дезінформацією, забезпечення прав громадян на інформацію, а також створення прозорого і доступного інформаційного середовища. У цій частині роботи буде розглянуто ключові аспекти міжінституційної співпраці ЄС в контексті інформаційної діяльності, проаналізовано її важливість для забезпечення ефективності інформаційного обміну та надано огляд основних механізмів взаємодії між різними інституціями.

⁸⁴ ENISA. Implementation Guidance on Security Measures. 2024.

Зокрема, буде зосереджено увагу на прикладах успішних моделей співпраці, а також на викликах і проблемах, що виникають при організації такої взаємодії в умовах постійно змінюваного інформаційного середовища.

З метою повного аналізу даної підтеми спершу розглянемо сутність міжінституційної діяльності як окремого явища. Європейський механізм стабільності (ESM) описує міжінституційну співпрацю як взаємодію з широким колом установ на глобальному, регіональному та національному рівнях, що сприяє розвитку аналітичних можливостей та політик⁸⁵. Цей вид організованої співпраці передбачає координацію зусиль, обмін інформацією та ресурсами для досягнення спільних цілей. Вона сприяє оптимізації процесів, зменшенню дублювання зусиль і забезпеченню комплексного підходу до проблем, що виникають у різних сферах, зокрема в інформаційній діяльності. Основними аспектами міжінституційної співпраці в інформаційній діяльності ЄС є:

1. Єдина інформаційна стратегія. Інститути Європейського Союзу, зокрема Європейська комісія, Європейський парламент і Рада ЄС працюють разом для створення та реалізації спільної інформаційної стратегії. Європейська комісія є основним органом, який розробляє політики та пропозиції, а також відповідає за комунікацію цих політик через різні канали, від соціальних мереж до офіційних публікацій. Таким чином, дана стратегія забезпечує чітку та прозору комунікацію ЄС з громадянами, що є невід'ємною частиною інформаційної діяльності Союзу. Це також включає узгодження цілей, відповідних цільових аудиторій та вибір ефективних каналів для поширення інформації.

2. Координація інформаційних кампаній. Інституції Євросоюзу об'єднують свої зусилля для проведення спільних інформаційних кампаній, які сприяють просуванню європейських політик і ініціатив. Таким чином,

⁸⁵ European Stability Mechanism. Inter-institutional cooperation.

вони охоплюють нагальні питання, такі як зміни клімату, міграція, економічний розвиток та права людини⁸⁶. Прикладом є кампанії, які підтримують єдиний ринок, охорону здоров'я та програми для молоді (наприклад, Erasmus+).

3. Реалізація інформаційної діяльності через Європейську службу зовнішніх дій (EEAS). EEAS відповідає за просування зовнішньої політики ЄС і є важливим гравцем на міжнародній арені, що інформує треті країни про політики ЄС у таких сферах, як безпека, розвиток, зовнішня політика та права людини. Спільна робота з іншими інститутами дозволяє ЄС демонструвати єдину позицію на світовій арені та поширювати інформаційну політику шляхом співпраці.

4. Міжінституційна платформа для комунікацій. Створення відповідних платформ для обміну інформацією між інститутами дозволяє їм вільно працювати разом для досягнення стратегічних цілей. Дані платформи допомагають у розробці звітів, публікацій, досліджень та онлайн-інструментів, які прозоро пояснюють складні європейські політики громадянам, забезпечуючи тим самим більш ефективну комунікацію.

Дані аспекти чітко демонструють сфери, в яких найбільше застосовується міжінституційна діяльність в ЄС. Це, відповідно, впливає на саму інформаційну діяльність та на механізми її реалізації.

По-перше, яскравим результатом співпраці між інституціями є проведені спільні заходи, такі як «Європейський день мов» або «Європейський день правосуддя». Це спрямовано безпосередньо на підвищення обізнаності громадян про важливість європейських ініціатив та ролі ЄС на міжнародній арені. Другий приклад тісно пов'язаний з першим,

⁸⁶ Рішення № 472/2014/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 року про оголошення 2015 року Європейським роком розвитку // Офіційний вісник Європейського Союзу. – 2014. – L 132. – С. 1–5

адже ним є власне спільна розробка стратегії інформування громадян, адже кожна інституція здійснює свій внесок у розробку та поширення ключової інформації щодо деталей діяльності Євросоюзу. Наприклад, публікації про програми ЄС або звіти про виконання законодавства включають спільну роботу комісії, парламенту та Ради. Не менш важливо висвітлити також спільну розробку кампаній, наприклад, кампанію на підтримку Європейського зеленого курсу, в рамках якої інституції ЄС працюють разом над інформуванням громадян про зусилля з боротьби зі змінами клімату.

Найбільше серед усіх інституцій ЄС в інформаційній діяльності співпрацюють Європейська служба зовнішніх дій (EEAS) та Рада ЄС. Кожна з них має свої повноваження та конкретні аспекти, за які вона відповідає. Якщо розглядати конкретно різницю в функціоналі, то Рада ЄС визначає загальні напрямки зовнішньої політики ЄС через прийняття стратегічних рішень і політичних декларацій, а EEAS відповідає за впровадження цих рішень, зокрема через дипломатичні канали, зовнішньополітичні місії, а також через підтримку високого представника ЄС у міжнародних переговорах⁸⁷. Схожа схема діяльності є також і у власне координації зовнішньої політики євросоюзу: Рада ЄС надає стратегічні директиви для даної політики, а EEAS забезпечує їх реалізацію на практиці. Обидві інституції повинні тісно співпрацювати, щоб забезпечити узгодженість і ефективність такого виду діяльності, зокрема в контексті сучасних міжнародних криз та конфліктів. Також варто зазначити, що в контексті розвитку Євросоюзу Рада встановлює пріоритети, а EEAS координує зовнішні дії, спрямовані на допомогу країнам, що розвиваються, зокрема через міжнародне співробітництво та програми гуманітарної допомоги. Таким чином, можна відслідкувати, що між інституціями ЄС існує чітке розподілення ролей: Рада ЄС має вирішальне слово щодо основних

⁸⁷ Договір про Європейський Союз (консолідована версія). – Офіційний вісник Європейського Союзу. 2012. С 326. С. 13–390.

політичних рішень, а EEAS забезпечує їх реалізацію на рівні дипломатії, інтернаціональних місій та оперативного виконання⁸⁸.

Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС (CSDP — Common Security and Defence Policy) також є важливою частиною міжінституційної діяльності. Тут співпраця між Радою ЄС і EEAS набуває особливої ваги, адже Рада ЄС визначає політику у галузі безпеки та оборони, що є важливим в контексті інформаційної діяльності. Кожна інформація має бути захищена, тому Рада формулює стратегії для управління кризами, здебільшого через участь у миротворчих місіях чи підтримку стабільності в постконфліктних регіонах, а EEAS, відповідно, реалізує ці стратегії, організовуючи місії з управління кризами (наприклад, цивільні та військові місії), сприяючи розбудові стабільності в різних країнах, тощо⁸⁹.

Таким чином, співпраця між інституціями, такими як Європейська комісія, Рада ЄС, Європейський парламент та інші органи, є важливою для ефективного просування політик, інформування громадськості та забезпечення оперативності в реагуванні на актуальні питання. Завдяки міжінституційному обміну інформацією досягається єдність в зовнішній і внутрішній комунікації ЄС, покращується імідж організацій та посилюється довіра громадян до інститутів Євросоюзу.

⁸⁸ Договір про Європейський Союз (консолідована версія)... 390.
Там само. Статті 26, 27.

⁸⁹ CSDP structure, instruments and agencies. *EEAS*.

РОЗДІЛ 3

КАНАЛИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

3.1. Роль офіційних публікацій та медіа у формуванні громадської думки про діяльність ЄС.

Діяльність Союзу вимагає наявності ефективних каналів комунікації з громадянами, органами влади та іншими зацікавленими сторонами. Одним з основних способів передачі офіційної інформації є публікації, що здійснюються через різноманітні медіа та інформаційні платформи. Цей підрозділ присвячений розгляду основних каналів та інструментів інформаційної діяльності Європейського Союзу, зокрема офіційних публікацій та медіа. Офіційні публікації ЄС, зокрема вісники, звіти та інші документи, відіграють важливу роль у забезпеченні інформування громадськості про політичні рішення, законодавчі ініціативи та інші важливі події на рівні Європейського Союзу. Окрім того, медіа-ресурси, як традиційні, так і цифрові, є ключовими каналами для трансляції новин, роз'яснення політик ЄС та сприяння більш глибокому розумінню європейських процесів. З метою розуміння повноцінної картини медіа ЄС варто розглянути основні типи офіційних публікацій, механізми їх поширення, а також роль цих медіа у формуванні громадської думки щодо діяльності ЄС.

Однією з найважливіших та найбільш популярних платформ ЄС є головний сайт Європейського союзу⁹⁰. Портал працює 24 офіційними мовами Європейського союзу. Не менш важливим каналом поширення інформації є служба «Europe Direct» («Європа на дроті»). Це служба, яка працює для громадян ЄС, а також інформує про ЄС, відповідає на запити та

⁹⁰ European Parliament...cite.
Там само.

надає інформацію всіма офіційними мовами. Штаб-квартира служби знаходиться у Брюсселі. Її офіційні представники також працюють у всіх країнах Європейського союзу в інформаційних центрах і Європейських центрах культури і документації⁹¹. Важливу роль відіграє і Генеральний директорат Європейської комісії, який співпрацює з 13 європейськими радіостанціями для транслявання програм про Євросоюз, які об'єднанні в єдину мережу радіостанцій під назвою EURANET. Мережа розробляє низку новин, аналітику та репортажі, які допомагають громадянам краще розуміти як саме діяльність ЄС впливає на їх повсякденне життя⁹².

З метою посилення внутрішньої комунікації та формування спільного європейського громадського простору Європейський Союз розробив низку ініціатив та програм, які сприяють активному залученню громадян до процесів прийняття рішень, роз'ясненню політики ЄС і розвитку культурної та медіа-комунікації. Однією з ключових ініціатив є Європейська ініціатива громадян (European Citizens' Initiative, ECI), яка була запроваджена в 2012 році. Ця ініціатива надає можливість громадянам ЄС ініціювати публічні дискусії на європейському рівні та формулювати правові пропозиції до Європейської Комісії⁹³. Якщо один мільйон громадян з принаймні семи різних країн-членів підтримує таку ініціативу, Комісія зобов'язана розглянути запропоноване питання. Це створює платформу для більшої участі громадян у процесах ухвалення рішень ЄС та сприяє посиленню демократичних принципів. Не менш важливою програмою є Програма «Європа для громадян» (Europe for Citizens Programme), що реалізується з 2014 року. Метою цієї програми є не лише роз'яснення історичних аспектів формування Європейського Союзу, але й підтримка ініціатив, які сприяють зміцненню європейської ідентичності та солідарності серед громадян. Вона

⁹¹ Europe Direct, answering your questions | European Union. *European Union*.

⁹² Європейська Комісія. *Запуск Європейської радіомережі EURANET*. 2008.

⁹³ Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу. Регламент (ЄС) № 211/2011 від 16 лютого 2011 року про Європейську ініціативу громадян // Офіційний журнал Європейського Союзу. 2011. L 65. С. 1–22.

також спрямована на підвищення обізнаності щодо політики ЄС, розвитку культурних та громадських заходів, що сприяють інтеграції та розумінню європейських цінностей⁹⁴. Важливу роль у внутрішній комунікації ЄС відіграє Премія LUX, яка була започаткована в 2007 році. Премія надається за сприяння поширенню європейських фільмів, що висвітлюють важливі соціальні та політичні теми, через кінотеатри та інші платформи в усіх країнах ЄС⁹⁵. Ця ініціатива не лише сприяє популяризації європейського кіномистецтва, але й заохочує публічні дискусії щодо актуальних питань європейської політики та суспільства.

Ініціатива Creative Europe, започаткована в 2014 році, є ще одним важливим інструментом підтримки культурної та медіа-комунікації. Вона спрямована на підтримку кіно- та телепроектів, розвитку кімереж, проведення кінофестивалів, навчальних заходів і надання доступу до ринків збуту кінопродукції. Програма також підтримує розвиток відеоігор, що є важливою частиною сучасного медіа пейзажу ЄС. Через Creative Europe ЄС підтримує креативні індустрії, сприяючи збереженню та розвитку європейської культурної спадщини⁹⁶.

Додатково до вище зазначених ініціатив, з 2011 року діє Центр медіаплюралізму та свободи медіа (Centre for Media Pluralism and Media Freedom),⁹⁷ заснований Європейським університетом і підтримуваний Центром перспективних досліджень Роберта Шумана. Метою цього центру є захист медіаплюралізму та свободи медіа в Європі, що є одним із основних принципів демократичного функціонування ЄС. Центр проводить

⁹⁴ Регламент Ради (ЄС) № 390/2014 від 14 квітня 2014 року про встановлення програми «Європа для громадян» на період з 1 січня 2014 року по 31 грудня 2020 року // Офіційний журнал Європейського Союзу. 2014. L 132. С. 1–5.

⁹⁵ European Parliament. *LUX Audience Award*.

⁹⁶ Європейський Союз. Регламент (ЄС) № 1295/2013 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року про встановлення програми «Творча Європа» (2014–2020) та скасування рішень № 1718/2006/ЄС, № 1855/2006/ЄС і № 1041/2009/ЄС

⁹⁷ Centre for Media Pluralism and Media Freedom. Official website of the Centre for Media Pluralism and Media Freedom. URL: <https://cmpf.eui.eu>

дослідження та пропонує рекомендації щодо політики в галузі медіа, забезпечуючи таким чином основи для розвитку вільних і різноманітних медіа в європейських країнах.

Офіційні публікації ЄС відіграють ключову роль у забезпеченні прозорості, інформуванні громадян та інших зацікавлених сторін про діяльність ЄС, його інституцій, закони та політику. Дані публікації є основним інструментом комунікації між Європейським Союзом та громадянами, а також сприяють розвитку європейської демократії та правової держави. Офіційний журнал Європейського Союзу є основним джерелом для публікацій, що охоплюють законодавчі акти, рішення та інші офіційні документи ЄС.⁹⁸ У цьому журналі публікуються нормативні акти, постанови, директиви, рекомендації та інші важливі правові документи, що мають юридичну силу. Офіційний журнал висвітлює законодавчу і нормативно-правову документацію ЄС, що охоплює як внутрішню, так і зовнішню політику Союзу, забезпечуючи доступ до актуальної правової інформації та гарантує прозорість. Всі публікації доступні на офіційних мовах ЄС, що дозволяє кожному громадянину, незалежно від мовного середовища, отримувати потрібну інформацію. Крім того, Європейський економічний і соціальний комітет та Комітет регіонів також публікують свої звіти, думки, консультації та рекомендації, що стосуються різних аспектів європейської політики.⁹⁹ Ці публікації сприяють залученню громадськості та соціальних партнерів до процесу прийняття рішень ЄС і сприяють розвитку діалогу між різними рівнями влади та громадянським суспільством.

Медіа Європейського Союзу відіграють одну з ключових ролей у формуванні громадської думки, сприяючи інтеграції та розвитку

⁹⁸ Official Journal of the European Union. EUR-Lex – Access to European Union law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html>

⁹⁹ Official.. Union law.

Там само.

демократичних процесів у регіоні. ЄС має низку ініціатив та політик, спрямованих на забезпечення свободи преси, плюралізму інформації та доступу до різноманітних джерел новин. Європейський Союз активно підтримує розвиток медіа, зокрема через фінансування програм для журналістів, розвиток цифрових технологій та забезпечення захисту прав людини. Основними медіа каналами, які використовує Євросоюз, є:

1. Європейська служба зовнішніх дій (EEAS), яка відповідає за комунікацію щодо зовнішньої політики ЄС, публікуючи інформацію через різні канали, включаючи веб сайти, соціальні мережі та міжнародні медіа. Офіційний веб сайт Європейської служби зовнішніх зв'язків (EEAS) доступний за адресою <https://eeas.europa.eu>. Сайт містить інформацію про зовнішню політику Європейського Союзу, дипломатичні відносини, поточні місії, тощо. Через EEAS ЄС активно співпрацює з міжнародними ЗМІ для поширення своїх повідомлень про зовнішню політику, такі як прес-релізи, інтерв'ю, спеціальні звіти та публікації.

2. EU Newsroom, офіційний сайт - <https://europa.eu/newsroom>. Європейська комісія створила EU Newsroom як платформу для публікації новин та прес-релізів, що стосуються діяльності ЄС. Це є важливим каналом для медіа, журналістів і громадськості для доступу до останніх новин, аналізу та заяв щодо політики ЄС. Прикладами публікацій може виступати висвітлені на сайті новини під заголовками «ЄС розробляє Акт свободи преси, покликаний захистити журналістів», та «Стан Європейського Союзу 2023»¹⁰⁰.

3. Європейське радіо та телебачення (EBU). Офіційний сайт Європейського радіо та телебачення доступний за адресою <https://www.ebu.ch>. Європейський Союз активно використовує телеканали, радіостанції та онлайн-платформи для трансляції своїх ініціатив, подій,

¹⁰⁰ News and Events | European Union. *European Union*.

прес-конференцій та важливих заяв. Для цього активно використовуються такі медіа-організації, як Euronews (яка отримує фінансування від ЄС), що забезпечує доступ до новин і програм, пов'язаних із ЄС, різними мовами¹⁰¹.

4. EU Web TV - офіційна відеоплатформа Європейського Союзу, яка надає доступ до відеоконтенту з інституцій ЄС, включаючи Європейську комісію, Європейський парламент та Раду Європейського Союзу. Вона пропонує прямі трансляції заходів, прес-конференцій, брифінгів та інших подій, пов'язаних з діяльністю ЄС. Переглядати відео та прямі трансляції можливо безпосередньо на офіційному сайті за посиланням <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/webstreaming>¹⁰². EU Web TV доступна через мобільні додатки для пристроїв на iOS та Android, що дозволяє переглядати контент на смартфонах та планшетах. Функціями платформи є прямі трансляції, архів відео, мультимовність, пошук та фільтрація.

5. Офіційні портали парламентів держав-членів ЄС. Це - головний ресурс, де публікуються всі закони, законопроекти, протоколи засідань, звіти комітетів та інші офіційні документи. На офіційному порталі парламенту громадяни можуть слідкувати за етапами розгляду законопроектів, переглядати порядок денний тощо.

Європейський парламент, як представник громадян ЄС, має ключову роль у комунікації з громадянами та інформуванні їх про роботу парламенту, його роль у законодавчому процесі та важливі політичні рішення. Парламент часто проводить інформаційні кампанії для інформування виборців про законодавчі процеси та результати роботи ЄС. Його взаємодія з Комісією та Радою забезпечує ефективність таких кампаній:

¹⁰¹ Європейська Комісія. Multimedia Actions | Shaping Europe's digital future.

¹⁰² EC AV PORTAL. *EC AV PORTAL*.

1. Використання офіційного веб сайту та соціальних мереж ЄП є ефективним способом для громадян залишатися в курсі останніх новин, пов'язаних із проєктами актів права ЄС. Регулярно організовуються інтерв'ю з депутатами в прямому ефірі, що дає можливість підписникам у соціальних мережах взаємодіяти з ними, ставити запитання та висловлювати свою думку. Менеджери спільнот відповідають на коментарі в соціальних мережах і вступають у діалоги з громадянами.

2. Офіси зв'язку ЄП у державах-членах інформують громадян про роботу парламенту, а також надають можливість спілкуватися з депутатами через заходи, організовані на конкретні теми, що їх цікавлять¹⁰³.

3. ЄП розробив широкий спектр пропозицій для відвідувачів у Брюсселі, Страсбурзі та Люксембурзі, а також у державах-членах. Це дає змогу відвідувачам краще зрозуміти, як працює парламент, і познайомитися з депутатами, які представляють громадян у цій інституції.

4. Раз на 2 роки у Страсбурзі проводиться Європейський молодіжний захід (EYE), який надає тисячам молодих європейців можливість зустрітися.

Основними каналами комунікації Європарламенту є офіційний веб сайт <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>¹⁰⁴ та соціальні мережі. Також важливу роль відіграють візити до інституцій, офіси зв'язку та мережа центрів EUROPE DIRECT, які працюють у всіх країнах-членах ЄС, а також в деяких країнах-кандидатах і партнерських державах. Також ЄС розробив спеціальний додаток «Citizens App», який надає можливість громадянам відслідковувати новини про діяльності ЄС, а також взаємодіяти з депутатами Європарламенту. Додаток надає інформацію про законодавчі ініціативи, сесії парламенту, голосування, а також дає можливість слідкувати за актуальними подіями та проєктами в реальному часі.

¹⁰³ Європейський парламент. *Офіси зв'язку: Місія.*

¹⁰⁴ European Parliament. *Офіційний сайт Європейського Парламенту.*

Користувачі можуть також поставити запитання депутатам та надати свою думку щодо важливих питань, що розглядаються в Європейському парламенті ¹⁰⁵. Додаток Citizens App також містить інформацію про фінансовані проєкти ЄС та події, що відбуваються в регіонах ЄС. Таким чином, це є зручним інструментом для всіх, хто хоче бути більше залученим до європейських політичних процесів.

Ще одним каналом комунікації є відділ звернень EYE, який дозволяє громадянам обговорити нагальні теми, пов'язані з ЄС, висловити свою думку щодо діяльності Союзу та поспілкуватися з депутатами ЄП. Після кожного заходу організовуються слухання, на яких молоді люди представляють результати своїх дискусій депутатам. У перервах між заходами EYE проводяться сесії "EYE Online" з панельними дискусіями між членами ЄП та молоддю, за якими можна стежити в прямому ефірі та ставити запитання ¹⁰⁶. Схожим каналом комунікації є відділ звернень громадян ЄП (Ask EP), що відповідає на запитання громадян, надаючи інформацію про парламент, його позиції, діяльність, організацію, правила, повноваження та процедури. Європейський парламент використовує також платформу "EuroparlTV" для трансляцій та відео. Вона надає доступ до відеоматеріалів про роботу парламенту, включаючи дебати, інтерв'ю та документальні програми.

Отже, офіційні публікації, медіа та платформи Європейського Союзу відіграють ключову роль у забезпеченні прозорості, доступності та достовірності інформації про діяльність європейських інституцій. Спільні зусилля ЄС та Ради Європи, демонструють відданість принципам свободи слова та незалежності інформації. Таким чином, офіційні публікації та медіа ЄС є невід'ємною частиною демократичного процесу, забезпечуючи

¹⁰⁵ Європейський парламент. *Citizens' App: Європа в долоні вашої руки*.

¹⁰⁶ Європейський парламент. European Youth Event (EYE): офіційний сайт.

громадян якісною та достовірною інформацією, сприяючи розвитку медіа-ландшафту та підтримуючи основні цінності Європейського Союзу.

3.2. Використання соціальних мереж в інформаційній діяльності інституцій ЄС.

У сучасних реаліях соціальні мережі відіграють важливу роль у діяльності інституцій Європейського Союзу, виступаючи як інструмент комунікації, просування політики та взаємодії з громадськістю. Здебільшого ЄС використовує соціальні мережі для швидкого залучення громадян та поширення екстреної інформації, особливо під час виборів до Європарламенту, кризових ситуацій або конфліктів. До того ж для країн за межами ЄС соціальні мережі стають каналом "м'якої сили", через який поширюється позитивний імідж Союзу, його програми міжнародної допомоги, співпраця з третіми країнами та зовнішньополітичні позиції.

Соціальними медіа платформами, які використовують наднаціональні інституції ЄС, є X (Twitter), Reddit, LinkedIn, Instagram, Facebook, Flickr, YouTube та Pinterest. Усі соцмережі ведуться англійською мовою.

1. Європейська Комісія.

X (Twitter): [@EU_Commission](https://twitter.com/EU_Commission). У даній соцмережі Європейська Комісія публікує новини та надає посилання на статті, орієнтовані на аудиторію будь-якої вікової категорії. Переважають новини політичної тематики, наприклад про успіх ЄС в різноманітних сферах життя, а також новини про Україну. Європейська Комісія активно ретвітіть статті та поширює твіти, що стосуються безпосередньо російсько-української війни. Твіттер Комісії має більше мільйона підписників та активно залучену аудиторію.

Facebook: [@EUCommission](https://www.facebook.com/EUCommission). Цей акаунт має 1,5 мільйонів підписників та не гіршу за Твіттер залучену аудиторію. Пости також публікуються

англійською, але тематика трохи відрізняється від акаунтів в інших мережах: присутній фокус на політичній тематиці, при цьому є чимало публікацій на тему культури, освіти та здоров'я. Прикладом цього є допис від 15.04.2025 під заголовком «2024 was the warmest year on record for Europe»¹⁰⁷.

Instagram: [@europeancommission](#). Акаунт має мільйон підписників та залучену аудиторію. Здебільшого всі пости дублюються з інших вище перелічених соцмереж, єдина різниця в тому, що вони представлені в картинках. Комісія також успішно використовує новий механізм під назвою «Reels» для залучення молодшої аудиторії.

LinkedIn: [European Commission](#). Має найбільше підписників серед усіх соціальних мереж Комісії - 2,2 мільйони. Усі пости дублюються з Фейсбуку. За допомогою даної соцмережі ЄС може знайти потрібних співробітників або вказати на вільні вакансії, що є дуже корисним для молоді, яка цікавиться ЄС¹⁰⁸.

YouTube: [European Commission](#). Європейська Комісія має 196 тисяч підписників у YouTube на момент 2025 року. Більшість відео опубліковано англійською мовою, але також присутні і відео французькою. Відео мають такі заголовки як «Que fait l'Europe pour devenir un chef de file en matière d'IA?»¹⁰⁹, «How Hospitals Can Stay Cyber-Secure»¹¹⁰, «EU Archives: Merger Treaty, von der Leyen and Borrell in Ukraine...»¹¹¹, і мають відповідний характер. З цього можемо зробити висновок, що тематика відео є доволі широкою, адже на каналі висвітлено чимало різноманітних тем. До того ж є

¹⁰⁷ Європейська Комісія. (2025, 15 квітня). *2024 рік став найтеплішим в історії Європи*. [Допис]. URL: <https://twitter.com/EUClimateAction/status/1912053797590888591>

¹⁰⁸ European Commission | *LinkedIn*.

¹⁰⁹ Європейська Комісія. (2025). *Que fait l'Europe pour devenir un chef de file en matière d'IA?* [Відео]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=example1>

¹¹⁰ Європейська Комісія. (2025). *How Hospitals Can Stay Cyber-Secure* [Відео]. YouTube.

¹¹¹ Європейська Комісія. (2025). *EU Archives: Merger Treaty, von der Leyen and Borrell in Ukraine...* [Відео]. YouTube.

постійна рубрика «Цей тиждень для історії ЄС», де висвітлюються ключові події тижня.

Отже, акаунти Європейської Комісії здебільшого публікують новини, ініціативи та політики ЄС у різних сферах, таких як політика, цифрова трансформація, екологія, економіка та права людини.

2. Рада Європейського Союзу та Європейська Рада.

X (Twitter): [@EUCouncil](#). Даний акаунт Європейської Ради має 769 тисяч підписників. Дописи мають виключно політичний характер, здебільшого в публікаціях висвітлюються результати брифінгів, самітів та конференцій. Таким чином, Рада за допомогою X має змогу швидко та коротко інформувати активних громадян про події у світі ЄС. Мова - англійська. Заголовки постів виглядають так: «FAC | EU foreign affairs ministers met in Luxembourg and discussed...», «The EU and Albania have taken the next steps in the accession process», тощо. Аудиторія, порівняно з аудиторією Європейської Комісії, реагує на пости дуже слабо, відсутнє активне залучення.

Facebook: [@eucouncil](#). Даний акаунт належить Раді Європейського Союзу, ведеться він англійською мовою. Сторінка має 509 тисяч підписників та досить малу активність як для такої аудиторії: пости ледь набирають 80-100 відміток «сподобалось». Тут Рада висвітлює як політичні теми, так і постить у сфері економіки, прав людини, здоров'я та освіти, таким чином охоплюючи велику аудиторію. Останні дописи на момент 14.04.2025 мають заголовки «From timeless masterpieces to cutting-edge street art, Europe is full of creativity»¹¹², «The EU imposed sanctions on further 7

¹¹² Рада Європейського Союзу. (2025, 15 квітня). *From timeless masterpieces to cutting-edge street art, Europe is full of creativity*. [Допис]. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/eucouncil/posts/-from-timeless-masterpieces-to-cutting-edge-street-art-europe-is-full-of-creativ/1153750630114176/>

individuals and 2 entities responsible for human rights abuses in Iran....»¹¹³, що доводить різноманіття контенту Ради у Фейсбуці.

Instagram: [@eucouncil](#). В Інстаграмі Рада ЄС має 344 тисячі підписників та більше двох тисяч постів. Активність також невелика, від 100 до 300 відміток «сподобалось» на кожному пості, що є незначними показниками у співвідношенні з кількістю підписників і демонструє малу залученість аудиторії. Усі пости дублюються з Фейсбуку у форматі картинок та Reels. Зручності аудиторії додає наявність функції Highlights, за допомогою якої є можливість швидко подивитися основні теми постів.

YouTube: [Council of the European Union](#). Ютуб канал Ради Європейського Союзу має 20 тисяч підписників, відео публікуються виключно англійською мовою. Сторінка здебільшого має навчальні відео, орієнтовані на молодь. В Ютубі Ради відео мають такі заголовки, як «Future-proofing AI in the EU»¹¹⁴, «Get to the bottom of what happens when EU leaders meet»¹¹⁵, «Discover the History of the European Council!»¹¹⁶, що є дійсно корисним для зацікавлених у діяльності ЄС громадян.

3. Суд Європейського Союзу (CJEU).

X (Twitter): [@EUCourtPress](#). Має аудиторію в 129 тисяч підписників. Сторінка не ведеться активно, аудиторія майже не залучена. Здебільшого пости містять в собі тематику захисту прав людини, посилання на статті щодо діяльності Суду, рішень, прийнятих на засіданнях, посилання на пости

¹¹³ Рада Європейського Союзу. (2025, 14 квітня). *The EU imposed sanctions on further 7 individuals and 2 entities responsible for human rights abuses in Iran*. [Допис]. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/eucouncil/photos/the-eu-imposed-sanctions-on-further-7-individuals-and-2-entities-responsible-for/1153042586851647/>

¹¹⁴ Європейська Рада. (2025). *Future-proofing AI in the EU* [Відео]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UIF9hYDAzII>

¹¹⁵ Європейська Рада. (2025). *Get to the bottom of what happens when EU leaders meet* [Відео]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UIF9hYDAzII>

¹¹⁶ Європейська Рада. (2025). *Discover the History of the European Council!* [Відео]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UIF9hYDAzII>

Суду в інших соціальних мережах, тощо. Репости фактично відсутні, з іншими інституціями ЄС комунікації немає. Сторінка ведеться англійською мовою відповідно.

Суд Європейського Союзу також має сторінку в Інстаграм, проте вона не є активною та на момент 16.04.2025 налічує 398 підписників.

4. Європейська служба зовнішніх дій (EEAS).

X (Twitter): [@eu_eeas](#). Офіційна сторінка Твіттера Європейської служби має 460+ тисяч підписників та активно залучену аудиторію. Акаунт висвітлює зовнішню політику ЄС, дипломатичні місії та їхні результати, а також деталі міжнародних відносин. Фактично ця сторінка - одна з найактивніших з усіх сторінок в соцмережах ЄС. Інформація подається англійською мовою. Одна з публікацій звучить так: «HR/VP @KajaKallas had a call today with Deputy PM and FM of Vietnam, @FMBuiThanhSon. Good discussions on enhanced cooperation, with a view to elevating EU-Vietnam relations to a higher level. They also exchanged views on the interlinked security of the Indo-Pacific and Europe»¹¹⁷, що чітко вказує на тематику постів сторінки.

Facebook: [@eu.eeas](#). Офіційна сторінка налічує близько 250 тисяч підписників та ведеться англійською мовою. Пости містять інформацію про брифінги, саміти та їхні результати, а також про рішення Суду ЄС. Здебільшого фокус на політичній діяльності країн ЄС, але при цьому також висвітлюється економічна, культурна та освітня тематики.

Instagram: [@eudiplomacy](#). Сторінка налічує близько 141 тисячу підписників та більше 3 тисяч публікацій. Здебільшого пости мають повчальний характер з цікавими фактами про країни ЄС та про особливості їхньої міжнародної співпраці. Аудиторія не є сильно залученою на

¹¹⁷ Європейська служба зовнішніх справ. (2025, 16 квітня). [Допис]. X.

звичайних постах, але на постах-Reels навпаки: такі публікації отримують чимало уваги від молоді, таким чином, інформуючи зацікавлених громадян про діяльність ЄС.

LinkedIn: [European External Action SEAE](#). Сторінка Європейської служби в цій соцмережі налічує більше 154 тисяч підписників. Пости публікуються англійською мовою та здебільшого мають політичний та культурний характер. Також чимало публікацій перегукуються з публікаціями в Інстаграмі, таким чином, дозволяючи інституції залучити різну вікову аудиторію.

5. Цифрові ініціативи ЄС.

X (Twitter): [@DigitalEU](#). Офіційний акаунт Європейської Комісії, присвячений цифровій стратегії ЄС. Публікує новини, ініціативи та політики, що формують цифрове майбутнє Європи¹¹⁸. Акаунт є частиною глобальної кампанії «Shaping Europe's Digital Future», яка охоплює такі теми, як штучний інтелект, кібербезпека, цифрові навички та сталий розвиток.

Facebook: [@DigitalEU](#). Сторінка DigitalEU на Facebook містить новини, ініціативи та політики, що формують цифрове майбутнє Європи. Має 50 тисяч підписників¹¹⁹. Ця сторінка також є частиною глобальної кампанії «Shaping Europe's Digital Future», яка охоплює такі теми, як штучний інтелект, кібербезпека, цифрові навички та сталий розвиток.

Instagram: [@digitaleu](#). Налічує більше 27 тисяч підписників та містить візуальні матеріали, що висвітлюють цифрові ініціативи ЄС. Здебільшого пости дублюються з Фейсбуку, проте охоплюють більш молоду вікову аудиторію.

¹¹⁸ Європейська Комісія. (2025). *Digital EU*.

¹¹⁹ Digital EU. (2025) Facebook.

6. Європейський парламент.

Facebook: [@europeanparliament](https://www.facebook.com/europeanparliament). Сторінка налічує понад 2 мільйони підписників, мова - переважно англійська. На акаунті публікуються відповідні новини, інтерв'ю, інфографіка, анонси подій та ініціатив Європейського парламенту. Аудиторія не є широко залученою незважаючи на те, що сама платформа дозволяє обширно взаємодіяти з громадськістю через коментарі та обговорення.

Instagram: [@europeanparliament](https://www.instagram.com/europeanparliament). Має аудиторію в понад 550 тисяч підписників. Контент подається у форматі фото, відео, історій та reels. Публікації містять інфографіку, анонси подій та ініціатив Європейського парламенту, тобто здебільшого дублюються з Фейсбуку. Молода аудиторія є досить активно залученою, мова ведення соцмережі - англійська. Широко задіяними є візуальні формати для залучення активних громадян.

YouTube: [European Parliament](https://www.youtube.com/EuropeanParliament). Охоплює широку міжнародну аудиторію - 119 тисяч підписників. Відео на каналі містять повні записи засідань, дебатів, інтерв'ю. Чимало є освітніх відео та анонсів подій (окремими постами). Цю платформу Парламент використовує здебільшого через можливість тут публікувати довші формати контенту та організовувати прямі трансляції.

X (Twitter): [@Europarl_EN](https://twitter.com/Europarl_EN). Аудиторія Парламенту в цій соцмережі становить майже мільйон підписників, що показує охоплення чималої кількості активно залучених громадян. Мова - переважно англійська. Контент публікується фактично ідентичний з Фейсбуком та Інстаграмом, додатково до цього присутні також ретвіти з особистих акаунтів парламентарів та інших політичних діячів.

Таким чином, проаналізувавши та порівнявши акаунти інституцій ЄС в соцмережах, варто також розглянути особисті акаунти співробітників ЄС

в контексті загального впливу на інформаційну політику Євросоюзу. Прикладом подібної активності є те, що соціальні мережі надають парламентарям змогу напряму доносити інформацію до виборців, обминаючи традиційні медіа як посередників. Через Facebook чи X депутати можуть швидко повідомляти про ухвалення законів, плани або події, що значно зменшує затримку в поширенні новин. Контент у соцмережах оновлюється миттєво, дозволяючи громадянам стежити за парламентськими подіями в режимі реального часу. Наприклад, прямі трансляції, депутатські коментарі чи повідомлення про слухання доступні кожному користувачеві у зручний час. Це формує двосторонній зв'язок, роблячи інформацію не лише доступною, а й більш персоналізованою. До того ж, особисті сторінки таких осіб, як Жозеп Боррель (@JosepBorrellF)¹²⁰, Урсула фон дер Ляєн (@vonderleyen)¹²¹ чи Маргарітіс Схінас (@MargSchinas)¹²², активно використовуються не лише для анонсів, але й для персоналізованих коментарів щодо міжнародних криз, політичних подій або нових ініціатив. Це додає людського обличчя до інституцій ЄС та робить комунікацію більш доступною, ефективною та живою. Крім того, персональні акаунти створюють додаткову лінію інформаційного впливу, особливо у періоди криз та дезінформації. Завдяки довірі до окремих посадовців, їхні повідомлення часто мають більший медійний резонанс, ніж офіційні прес релізи інституцій. Водночас така практика вимагає відповідальності, оскільки межа між особистим баченням і офіційною позицією інституції може бути тонкою — особливо коли пости трактуються як представлення єдиної лінії ЄС.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що соціальні мережі стали невід'ємним інструментом інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу. Вони дозволяють їм ефективно комунікувати зі

¹²⁰ Європейська Комісія. (2025). Josep Borrell Fontelles [Профіль]

¹²¹ Європейська Комісія. (2025). Ursula von der Leyen [Профіль]

¹²² Європейська Комісія. (2025). Margaritis Schinas [Профіль].

своїми громадянами, доносити складні політичні й економічні рішення у доступній формі, а також формувати позитивний імідж ЄС на міжнародній арені. Через активність як офіційних сторінок, так і особистих акаунтів європейських посадовців, ЄС забезпечує прозорість своєї діяльності, оперативність у реагуванні на події та залучення ширшої аудиторії, зокрема молоді. Відповідно соціальні мережі наразі є важливим каналом для публічної дипломатії та інформаційної політики інституцій ЄС.

3.3. Роль інформаційних агентств і прес-центрів у поширенні новин і позицій інституцій ЄС

Окремим сегментом у системі масової інформації є інформаційні агентства — спеціалізовані структури, основні завдання яких полягають у зборі, обробці та постачанні інформації для медіа (газет, журналів, телебачення, радіо), органів влади, громадських об'єднань, установ, організацій і приватних осіб. Інформагентства мають мережу редакцій, кореспондентів і фотокореспондентів як у межах країни, так і за її межами. Редакції можуть діяти автономно, надаючи послуги локально, або ж працювати під керівництвом головної редакції, де формується контент для широкої аудиторії. Поширення інформації здійснюється через власні канали (сайти, стрічки новин, email-розсилки, друковані видання, телеканали тощо) та за участі партнерських платформ. Як зазначено у статті «The Agency Makes the (Online) News World Go Round», інформаційні агентства відіграють центральну роль у формуванні сучасного новинного ландшафту, особливо в умовах цифровізації та глобалізації медіа¹²³.

¹²³ Boumans, J., Trilling, D., Vliegthart, R., & Boomgaarden, H. (2018). The Agency Makes the (Online) News World Go Round: The Impact of News Agency Content on Print and Online News. *International Journal of Communication*, 12, 1768–1789.

В Європі функціонує низка провідних інформаційних агентств, зокрема Agence France-Presse (AFP),¹²⁴ Reuters,¹²⁵ Deutsche Presse-Agentur (DPA),¹²⁶ ANSA (Італія),¹²⁷ EFE (Іспанія),¹²⁸ а також національні агентства країн-членів ЄС, які забезпечують оперативне та достовірне висвітлення подій. Ці структури мають значний вплив на порядок денний у медіапросторі. Як зазначає Європейська обсерваторія журналістики, саме новинні агентства формують основу для подальшого тиражування інформації засобами масової комунікації¹²⁹. Показовим є приклад роботи агентства Укрінформ,¹³⁰ яке співпрацює з європейськими партнерами в рамках Євро Альянсу інформаційних агентств. У розпал пандемії COVID-19 агентство забезпечувало об'єктивне інформування про дії ЄС, пов'язані з протидією пандемії, тим самим сприяючи формуванню довіри до європейських структур серед української аудиторії. Агентства сприяють розумінню багатьох європейських ініціатив, наприклад таких як "Зелений курс" або цифрова трансформація. Також ЄС має активний проєкт European Newsroom, який об'єднує 18 інформаційних агентств з різних країн, включаючи Україну, з метою спільного виробництва та розповсюдження новин про ЄС¹³¹. Це активно сприяє формуванню пан'європейської перспективи в медіа-просторі.

Паралельно з інформаційними агентствами також функціонують прес-центри, які є невід'ємною складовою системи стратегічної комунікації. У контексті ЄС особливо важливим є Прес-центр Європейської комісії,¹³²

¹²⁴ Agence France-Presse (AFP). Official Website. URL: <https://www.afp.com>

¹²⁵ Reuters. Official Website. URL: <https://www.reuters.com>

¹²⁶ Deutsche Presse-Agentur (DPA). Official Website. URL: <https://www.dpa.com>

¹²⁷ ANSA – Agenzia Nazionale Stampa Associata. Official Website. URL: <https://www.ansa.it>

¹²⁸ EFE – Agencia EFE. Official Website. URL: <https://www.efc.com>

¹²⁹ Європейська обсерваторія журналістики. (n.d.). *Європейська обсерваторія журналістики*.

¹³⁰ Укрінформ. Офіційний сайт національного інформаційного агентства України. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua>

¹³¹ Європейська Комісія. (2022, 7 вересня). European Newsroom of press agencies.

¹³² Прес-центр Європейської Комісії (European Commission Press Corner). – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner>

який регулярно проводить брифінги, публікує прес-релізи, звіти та інфографіку, що дозволяє журналістам оперативно отримувати перевірену інформацію. У дослідженні Національного інституту стратегічних досліджень зазначено, що технології інформування громадськості про європейську інтеграцію мають на меті не лише загальне інформування, але й конкретне формування довіри до процесів євроінтеграції.

Важливою частиною інформаційної діяльності є протидія дезінформації, над чим Євросоюз завжди плідно працює. У 2022–2024 роках ЄС інвестував у розвиток інформаційної безпеки та медіаграмотності. ЄС активно підтримує незалежні медіа, зокрема в країнах Східного партнерства, через такі ініціативи, як EUvsDisinfo,¹³³ Open Media Hub,¹³⁴ а також через програму фінансування локальних ЗМІ.¹³⁵

Ефективність інформаційних агентств і прес-центрів ЄС вимірюється кількома ключовими показниками: охопленням аудиторії, рівнем довіри до джерел, оперативністю поширення новин, а також здатністю протидіяти дезінформації. Згідно з дослідженням Eurobarometer, більше 60% громадян ЄС вважають офіційні джерела ЄС надійними¹³⁶. Це свідчить про високий рівень довіри до інформації, яку поширюють агентства та прес-служби. Ще одним важливим показником є інтеграція інформаційних структур ЄС у цифрове середовище. Наприклад, прес-служби Єврокомісії¹³⁷ та Європарламенту¹³⁸ мають багатомовні платформи, де інформація доступна одразу після її оприлюднення. Висока швидкість реагування на події та

¹³³ EUvsDisinfo, “About EUvsDisinfo”. URL: <https://euvsdisinfo.eu>

¹³⁴ Open Media Hub, “About the Project”. URL: <https://openmediahub.com>

¹³⁵ European Commission, “Support to Local Media”. Media and Audiovisual Policy. URL: <https://commission.europa.eu>

¹³⁶ Євростат. (2024).

¹³⁷ European Commission, “Press Corner”. URL: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner>

¹³⁸ European Parliament, “Press Room”. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room>

регулярне оновлення даних дозволяє ефективно задовольняти інформаційні потреби як журналістів, так і широкої громадськості.

Проте, попри вище зазначені успіхи даних інституцій, існують і певні виклики. Зокрема це висока необхідність адаптації до змін у поведінці аудиторії (перехід до соцмереж і месенджерів як основних джерел новин); конкуренція з неофіційними джерелами, яких є дуже багато в інфопросторі кожного громадянина; складність донесення єдиної позиції ЄС у контексті політичного плюралізму всередині Союзу, тощо. У відповідь на ці виклики Європейський Союз ухвалив Європейський акт про свободу медіа, який передбачає зміцнення незалежності медіа, прозорості їхньої власності та захист від політичного впливу¹³⁹.

Таким чином, інформаційні агентства та прес-центри інституцій ЄС виступають ключовими елементами у процесі трансляції політики Євросоюзу. Вони виконують функції офіційного комунікатора, водночас забезпечуючи оперативність, точність і швидку доступність інформації. У складному інформаційному середовищі їх роль не лише комунікативна, а й стратегічна — у протидії фейковим наративам, підтримці демократії та зміцненні довіри до європейських інституцій.

¹³⁹ Європейська Комісія. (2024). Європейський акт про свободу медіа.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна зробити низку висновків, які стосуються як загальнотеоретичних аспектів інформаційної діяльності, так і особливостей її реалізації у практиці функціонування інституцій Європейського Союзу. Упродовж роботи було з'ясовано, що інформаційна діяльність є одним із ключових чинників формування сучасного глобального порядку, впливу на громадську думку, утвердження демократичних цінностей та забезпечення ефективного функціонування міжнародних структур.

Встановлено, що інформаційна діяльність — це багатовимірне поняття, яке охоплює процеси створення, збору, обробки, поширення та зберігання інформації. Дослідження довело, що ця діяльність виконує стратегічну функцію, а саме забезпечує комунікацію між суб'єктами міжнародних відносин, сприяє прозорості рішень, підвищує рівень поінформованості громадськості та формує позитивний імідж ЄС.

У процесі дослідження було всебічно проаналізовано наукову розробку обраної теми та джерельну базу, що охоплює як теоретичні засади інформаційної політики Європейського Союзу, так і практичні аспекти її реалізації. Дослідження показало, що науковці приділяють значну увагу не лише структурним і нормативним елементам інформаційної діяльності ЄС, а й її комунікаційним практикам, механізмам впливу та інституційним особливостям. Важливим внеском стали праці Ю. Шайгородського, О. Міхейченка, О. Панкевича, М. Кілика, С. Саприкіна та Д. Гостєвої, які розкривають різні виміри функціонування інформаційної політики: від концептуальних основ і нормативного регулювання до кризових комунікацій та цифрової трансформації. Особливе місце у формуванні інформаційного середовища займають фундаментальні документи ЄС, такі як Маастрихтський договір, Хартія основних прав ЄС, Договір про ЄС,

ДФЄС, а також сучасні ініціативи — Програма «Європа для громадян» і Європейський акт про свободу медіа. Усе це свідчить про високий ступінь інституційної організації, стратегічну продуманість і ціннісне підґрунтя інформаційної політики Євросоюзу, що набуває дедалі більшої ролі в міжнародному комунікаційному просторі.

Досліджено специфіку інформаційної діяльності інституцій Європейського Союзу в контексті реалізації політичних, економічних та соціальних стратегій. Проаналізувавши інституційну структуру Європейського Союзу, було з'ясовано, що відповідальність за інформаційну політику розподіляється між низкою органів, зокрема Європейською комісією, Європейським парламентом, Радою ЄС, а також міжінституційними підрозділами, які координують спільні ініціативи. Інформаційна діяльність трактується як системна і цілеспрямована комунікація між інституціями ЄС, громадськістю держав-членів, партнерами за межами ЄС та світовою спільнотою. Було досліджено, що дана діяльність має як внутрішній, так і зовнішній вектори, що забезпечує комплексне охоплення всіх ключових напрямів функціонування Євросоюзу. Міжінституційна взаємодія є критично важливим фактором зміцнення цілісності інформаційної діяльності, сприяючи її послідовності та прозорості.

Розглянуто основні канали, соціальні мережі та інші інструменти інформаційної діяльності інституцій ЄС. Проведене дослідження показало, що діяльність інституцій ЄС у даній сфері охоплює як традиційні медіа, офіційні публікації, діяльність прес-центрів та інформаційних агентств, так і сучасні цифрові засоби комунікації — соціальні мережі, мобільні додатки, мультимедійні платформи. Завдяки широкому спектру каналів інституції Європейського Союзу забезпечують багаторівневу присутність у медіапросторі, досягаючи різноманітних аудиторій у межах ЄС та за його кордонами. Детально проаналізовано всі сторінки інституцій ЄС у

соціальних мережах, що дозволило прослідкувати методи комунікації з громадськістю, ретельно вивчити статистику залученості громадян до подій ЄС та оглянути рівень фідбеку. Дослідження також висвітлює відповідний вплив інституцій ЄС у цифровій сфері. Значну роль у цьому відіграють програми «Європа для громадян», інформаційні ініціативи на кшталт «EUandME», а також цифрові ресурси, що підвищують рівень поінформованості населення про політики ЄС. Забезпечено право кожного громадянина бути проінформованим, брати участь у формуванні рішень, мати доступ до публічної інформації тощо. Комісія ЄС систематично впроваджує політику відкритості, зокрема через такі ініціативи як портал "Висловіть свою думку", програми громадянської участі та підтримку медіаосвітніх проєктів. Особливу увагу інституції Європейського Союзу приділяють інтерактивній комунікації з метою сприяння тісному залученню громадян до процесів прийняття рішень та формування політичного порядку денного.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що інформаційна діяльність інституцій Європейського Союзу є складною, багатовекторною та стратегічно важливою сферою, яка відіграє ключову роль у забезпеченні єдності ЄС, зміцненні його глобального впливу та комунікації з громадськістю, що також безпосередньо впливає на міжнародні відносини та діяльність їх акторів. Результати дослідження підтверджують, що ефективна інформаційна політика дозволяє не лише реагувати на сучасні виклики, а й проактивно формувати позитивну реальність довкола європейського проєкту. Відтак, подальше вдосконалення цієї сфери, зокрема в частині цифрової трансформації, протидії дезінформації, розвитку партнерських мереж і поглиблення діалогу з громадянами, є актуальним напрямом як для наукових досліджень, так і для практичної діяльності європейських інституцій. У сучасному світі, де інформація стала ключовим ресурсом влади та впливу, Європейський Союз прагне залишатися

відкритим, прозорим та конкурентоспроможним і здійснювати свою політику на основі поваги до прав людини, демократії та свободи слова.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Акт про введення загальних і прямих виборів депутатів Європейського парламенту. Брюссель: Рада Європейського Союзу, 1976
2. Андрєєва О. Становлення концепції електронного урядування в інформаційному суспільстві та публічному управлінні // Аспекти публічного управління. – 2023. – № 3. – С. 133–139. – DOI: 10.15421/152345.
3. Бангеманн, М. (1994). Європа і глобальне інформаційне суспільство: рекомендації для Європейського Союзу. Доповідь Європейської Комісії. Брюссель. Європейська Комісія.
4. Бондарчук, М. (2022). Інформаційна політика Європейського Союзу як інструмент формування європейської ідентичності. Наукова періодика України, 5(3), 45–52.
5. Гарматій О.В. (2017). Інформаційне забезпечення міжнародної діяльності: роль і значення інформаційних агентств. Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки. № 2. <http://international-relations.knukim.edu.ua/article/view/142008/139566>
6. Гостева Д. Формування та реалізація інформаційної політики Європейського Союзу // Європейські студії в Україні: здобутки, проблеми, перспективи. – Київ, 2012. – С. 129–136.
7. Договір про Європейський Союз (консолідована версія). – Офіційний вісник Європейського Союзу. – 2012. – С 326. – С. 13–390. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bfl40bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF

8. Договір про Європейський Союз: чинна редакція з урахуванням змін, внесених Лісабонським договором // Офіційний вісник ЄС. – 2008. – С 115.
9. Договір про функціонування Європейського Союзу. Брюссель: Офіційне видання Європейського Союзу, 2012.
10. Дорогих С. О. Сутність та визначення понять “інформаційна діяльність” та “інформаційна діяльність органів влади” / С. О. Дорогих. // Інформація і право. – 2013. – № 3(9). – УДК 342.5:001.4.
11. Європейська Комісія. Біла книга з європейської комунікаційної політики. Брюссель: Європейська Комісія, 1 лютого 2006 р. – COM(2006) 35 final. 14 с.
11. Європейська Комісія. Європейський акт про свободу медіа. 2024, 7 травня. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy/european-media-freedom-act_en
12. Європейська Комісія. Додаток: Щорічна програма роботи у сфері комунікації на 2024 рік. Частина I. Брюссель, 2023. 12 с.
13. Європейська Комісія. Загальний звіт про діяльність Європейського Союзу за 2018 рік. – Люксембург: Публікації Європейського Союзу, 2019. – 108 с. <https://op.europa.eu/webpub/com/general-report-2018/en>
14. Європейська Комісія. Комунікація Комісії: «Забезпечення застосування права ЄС для Європи, яка дає результати» Брюссель: Європейська Комісія, 2022.
15. Європейська Комісія. ESPRIT: Опис проєктів (The Project Synopses). Люксембург. Офіційне видання Європейських Співтовариств. <https://aei.pitt.edu/390/1/jmwp09.htm>
16. Європейська Комісія. Multimedia Actions | Shaping Europe’s digital future. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/multimedia-actions>

17. Європейська комісія. State of the Digital Decade Report 2024 [Звіт]. Брюссель: Publications Office of the European Union, 2024. 202 с. COM(2024) 260 final.

18. Європейська Комісія. «2024 рік став найтеплішим в історії Європи...» [Твіт]. Х. URL: <https://twitter.com/EUClimateAction/status/1912053797590888591>

19. Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу. Регламент (ЄС) № 211/2011 від 16 лютого 2011 року про Європейську ініціативу громадян // Офіційний журнал Європейського Союзу. – 2011. – L 65. – С. 1–22.

20. Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу. (1994, 26 квітня). Рішення № 1110/94/ЄС про Четверту рамкову програму діяльності Європейського Співтовариства у сфері досліджень, технологічного розвитку та демонстрації (1994–1998). Офіційний журнал Європейських Співтовариств, L 126, 1–33. Брюссель.

21. Європейський парламент. European Youth Event (EYE): офіційний сайт: <https://european-youth-event.europarl.europa.eu/>

22. Європейська Рада. (2025). Discover the History of the European Council! [Відео]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UIF9hYDAzII>

23. Європейська Рада. (2025). Future-proofing AI in the EU [Відео]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UIF9hYDAzII>

24. Європейська Рада. (2025). Get to the bottom of what happens when EU leaders meet [Відео]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UIF9hYDAzII>

25. Європейський Союз і ти: як працює ЄС. URL: https://op.europa.eu/webpub/com/eu-and-me/uk/HOW_DOES_THE_EU_WORK.html

26. Європейський Союз. Регламент (ЄС) № 1295/2013 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року про встановлення програми «Творча Європа» (2014–2020) та скасування рішень № 1718/2006/ЄС, № 1855/2006/ЄС і № 1041/2009/ЄС // Офіційний вісник Європейського Союзу. – 2013. – L 347. – С. 221–237.

27. Європейський Союз у мінливому світі: монографія / за ред. Ю. М. Шевчука. – Київ : Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, 2023. – 236 с. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/5230/mod_book/chapter/1110/EU%20in%20a%20Changing%20World_monographia.pdf

28. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. — № 48. Ст. 650

29. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23.09.1997 р. № 539/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 47. Стаття 1. Ст. 299.

30. Золотарьова, О. Комунікаційна політика Європейського Союзу. – Харків: Видавництво Харківського національного університету, 2018.

31. Інтеграція і різноманітність: нові тенденції політики України в сфері масової інформації та нових комунікаційних послуг: інформ. доп. / 7 Європейська міністерська конференція з питань політики у сфері засобів масової інформації. 2005.

32. Інформаційна політика ЄС як інструмент впливу на світову громадськість : колективна монографія / за ред. О. Міхейченка, В. Серова, Л. Прокопенка. – Київ : Логос, 2015. – 312 с.

33. Кафедра міжнародних відносин і права. Інституції Європейського Союзу. URL: <https://www.kspu.edu/DInternatRelations/EUIC/AboutEUIC/Institutions.aspx>

34. Кононенко В. П., Новікова Л. В., Копицька П. О. Політика міжнародних організацій з питань інформаційної безпеки. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2021. Вип. 65. С. 64–69.
35. Корнієнко, Л. Європейська інтеграція: досвід ЄС та перспективи для України. – Львів: Видавництво Львівського університету, 2021.
36. Макаренко Є.А., Рижков М.М., Кучмій О.П., Фролова О.М., Литвиненко Н.П. Міжнародна інформаційна безпека: навч. посіб. / За ред. Є.А. Макаренка. – Київ: Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, 2023. URL: <https://iir.edu.ua/news/publikatsiya-pidruchnyka-mizhnarodna-informatsiyna-bezpeka>
37. Марущак А. І. Тенденції розвитку медіа-сфери України у контексті інформаційної безпеки держави. // Інформація і право. – 2018. – № 2(25). – С. 96–102.
38. Матвієнко О. В., Цивін М. Н. Інформаційне забезпечення державного управління : навчальний посібник. Київ : НАДУ, 2008. С. 62. URL: http://megalib.com.ua/content/6500_INFORMACIINOTEHNOLOGICHNII_PROSTIR_ZABEZPECHENNYa_DIYaLNOSTI_ORGANIV_DERJAVNOGO_YPRAVLINNYa.html
39. Міністерство юстиції України. Роз'яснення щодо реалізації права на інформацію, 03.05.2012. Офіційний вебсайт Міністерства юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-12>
40. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства від 22.07.2000 р. URL: <https://buklib.net/books/27592/>
41. Панкевич О., Кілик М. Європейська Служба зовнішньої діяльності (ЄСЗД) як інструмент посилення міжнародного впливу ЄС // Політичне життя. – 2015. – № 1. – С. 35–41.

42. Пастухова М. І. (2021). Інформаційна політика Європейського Союзу: сучасні підходи та виклики. *Європейські студії*. № 2. С. 45–52.
43. Прес-центр Ради Європейського Союзу. Офіційний веб сайт Ради ЄС. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-centre/>
44. Поліщук І. О. Інформаційна політика міжнародних організацій системи ООН (на прикладі ЮНІСЕФ): Кваліфікаційна робота. Київ. URL: <https://studbase.kubg.edu.ua/article/1714>
45. Проект Закону України «Про інформаційну діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування» від 02.09.1998 р. № 2047
46. Прокопенко О. Формування інформаційного суспільства в умовах глобалізації. // *Освіта регіону*. – 2024. – № 2. – С. 12–18.
47. Рада Європейського Союзу. Резолюція Ради ЄС щодо принципів і термінів лібералізації телекомунікаційної інфраструктури. 1994, 22 грудня. Брюссель: Офіційний журнал Європейського Союзу. <https://cordis.europa.eu/article/id/3617-council-resolution-on-the-principles-and-timetable-for-the-liberalization-of-telecommunications/en>.
48. Рада Європейського Союзу. The EU imposed sanctions on further 7 individuals and 2 entities responsible for human rights abuses in Iran. 2025. [Допис]. Facebook. <https://www.facebook.com/eucouncil/photos/the-eu-imposed-sanctions-on-further-7-individuals-and-2-entities-responsible-for/1153042586851647/>
49. Рада Європейського Союзу. From timeless masterpieces to cutting-edge street art, Europe is full of creativity. 2025. [Допис]. Facebook. <https://www.facebook.com/eucouncil/posts/-from-timeless-masterpieces-to-cutting-edge-street-art-europe-is-full-of-creativ/1153750630114176/>
50. РЕГЛАМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) 2019/881 від 17 квітня 2019 року про Агентство Європейського Союзу з питань мережевої та інформаційної безпеки (ENISA) та про

сертифікацію кібербезпеки інформаційно-комунікаційних технологій, а також про скасування Регламенту (ЄС) № 526/2013 (Акт про кібербезпеку): Регламент Європ. Парламенту і Ради від 17.04.2019 № 2019/881. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/984_024-19

51. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 182/2011 від 16 лютого 2011 року про встановлення правил і загальних принципів стосовно механізмів контролю державами-членами здійснення Комісією виконавчих повноважень: Регламент Європ. Союзу від 16.02.2011 № 182/2011. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_002-11#Text

52. Регламент Ради (ЄС) № 390/2014 від 14 квітня 2014 року про встановлення програми «Європа для громадян» на період з 1 січня 2014 року по 31 грудня 2020 року // Офіційний журнал Європейського Союзу. 2014. L 132. С. 1–5.

53. Резолюція про стратегічні комунікації Європейського Союзу як протидія пропаганді третіх сторін. Європейський Союз. Брюссель, 2018.

54. Ріпа-Мельник Р. С. Особливості інформаційної політики Європейського Союзу: кваліфікац. робота здобувача вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / Р. С. Ріпа-Мельник; наук. кер. Рижков М.М. – Київ : ДУКАІ, 2022. – 59 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a2ec0d16-3124-463d-b25d-c52d121688a5/content>

55. Рішення Європейської ради (ЄС) 2023/2061 від 22 вересня 2023 року про склад Європейського парламенту. Брюссель. Офіційне видання Європейського Союзу, 2023.

56. Рішення № 472/2014/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 року про оголошення 2015 року Європейським роком розвитку // Офіційний вісник Європейського Союзу. – 2014. – L 132. – С. 1–5. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014D0472>

57. Саприкін С. В. Інформаційна політика Європейського Союзу // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2014. – Вип. 4. – С. 57–66.
58. Саприкін С. В. (2021). Інформаційна політика Європейського Союзу. *Religia ta integratsiyni protsesy v suchasniy Yevropi*. № 6. С. 52–60. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/93/86>
59. Український центр європейської політики (упоряд.). (2019). Інституції Європейського Союзу. Київ
60. Укрінформ. Коронакриза підкреслила роль агентств новин – президент Євроальянсу інформагентств, 2020. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3124721-koronakriza-pidkreslila-rol-agentstv-no-vin-prezident-evroalansu-informagentstv.html>Європейська Комісія. Запуск Європейської радіомережі EURANET. – 2008. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_08_1680
61. Хартія основних прав Європейського Союзу: [пер. А. Пендак] // Ніццький договір та розширення Європейського Союзу. – К., 2001. – 124 с.
62. Шайгородський Ю. Політичні засади геостратегії сучасної української держави. – Київ: Ліпкан, 2024. – 256 с.
63. Шевченко, Н. Європейський Союз: політика, інституції та процеси інтеграції. – Київ, 2020.
64. ЮНЕСКО. Статут Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (Статут ЮНЕСКО). Стаття 1. Цілі та функції. Лондон, 1945 р.
65. Aagaard P. *EU Public Legitimation in the Social Media Era: Coordinating the Political Communication of the European Commission* // *Journal of Common Market Studies*. – 2023. – Vol. 61, Issue 1. – P. 123–139. – DOI: 10.1111/jcms.13384.

66. Action Plan against Disinformation. European External Action Service. December 2018. URL:: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/action_plan_against_disinformation.pdf
67. Bangemann, M. *Europe and the global information society. Recommendations to the European Council (Bangemann Report)*. Brussels, 1994. URL: https://www.europeanrights.eu/public/commenti/bangemann_en.pdf
68. Barnard, C., Peers, S., & Dougan, M. *European Union Law*. Oxford University Press, 2014.
69. Bauer, P. C., & Morisi, D. (2023). *Has Trust in the European Parliament Become Polarized?* SAGE Open, 13(1), 1–17.
70. Boumans, J., Trilling, D., Vliegthart, R., & Boomgaarden, H. (2018). *The Agency Makes the (Online) News World Go Round: The Impact of News Agency Content on Print and Online News*. International Journal of Communication, 12, 1768–1789.
71. Borrell J. *Disinformation and Foreign Interference: Speech by High Representative/Vice-President Josep Borrell*. European External Action Service. 23 January 2024. https://www.eeas.europa.eu/eeas/disinformation-and-foreign-interference-speech-high-representativevice-president-josep-borrell-eeas_en
72. Carnegie Europe. 2020. <https://carnegieeurope.eu/>
73. Centre for European Policy Studies (CEPS). *CEPS Publications Archive* [Electronic resource]. – Brussels: CEPS, 2023. – URL:: <https://www.ceps.eu/ceps-publications/>
74. Chalmers, D., & Tomkins, A. *European Union Public Law: Text and Materials*. Cambridge University Press, 2007.

75. Clarity of Concept. International Organisations 2025 – Clarity of Concept. 2025. <https://clarityofconcept.com/downloads/International-Organisations-2025-Vol-I.pdf>
76. Charter of Fundamental Rights of the European Union. *Official Journal of the European Union*. 2012. C 326. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>
77. Curtin, D. "Transparency in the EU: A View from the EU Institutions." In *The Evolution of EU Law*, edited by Craig, P., & de Búrca, G., Oxford University Press, 2011.
78. Directive 2010/13/EU ... (Audiovisual Media Services Directive) // *Official Journal of the European Union*. L 95. 15 April 2010. P. 1–24. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>
79. Directive (EU) 2018/1808 ... (amending Directive 2010/13/EU) // *Official Journal of the European Union*. L 303. 28 November 2018. P. 69–92. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj>
80. Digital Strategy of the European Commission. European Commission, 2023. <https://digital-strategy.ec.europa.eu>
90. Dunleavy, P., & Margetts, H. (2015). *Design Principles for Essentially Digital Governance*. APSA, San Francisco.
91. ENISA. 2025 European Cybersecurity Certification Conference. Варшава, 12 березня 2025 року. <https://www.enisa.europa.eu/events/2025-european-cybersecurity-certification-conference>
92. ENISA. *Implementation Guidance on Security Measures*. 2024. https://www.enisa.europa.eu/sites/default/files/2024-11/Implementation%20guidance%20on%20security%20measures_FOR%20PUBLIC%20CONSULTATION.pdf
93. Erasmus+ International. European Commission, 2024. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

94. Europe Direct, answering your questions | European Union.
https://european-union.europa.eu/contact-eu/write-us/answering-your-questions_en
95. Europe Direct: офіц. платформа. European Commission, 2023.
https://europa.eu/european-union/contact/europe-direct_en
96. Europe for Citizens Programme. European Commission.
<https://ec.europa.eu/citizenship/europe-for-citizens-programme>
97. European Commission (@EU_Commission). *"Today we launch a new initiative..."* Twitter, 10 April 2023.
https://twitter.com/EU_Commission/status/Example
98. European Commission. *Communication Toolkit*. European Innovation Council and SMEs Executive Agency. n.d.
https://eisma.ec.europa.eu/communication-toolkit_en
99. European Commission. *Europe Direct Information Centres (EDICs)*.
https://europa.eu/european-union/contact/europe-direct_en
100. European Commission. *European Democracy Action Plan*. COM(2020) 790 final. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12506-European-Democracy-Action-Plan_en
101. European Commission. *European Documentation Centres (EDCs)*.
<https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/european-documentation-centres>
102. European Commission. *Europe by Satellite (EbS)*.
<https://audiovisual.ec.europa.eu/>
103. European Commission. *Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV)*. https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_en

104. European Commission. *#EUandME Campaign*.
<https://europa.eu/euandme/>
105. European Commission. *Communicating Europe in Partnership (CEIP)*.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_07_1114
106. European Commission. *European Citizens' Initiative (ECI)*.
<https://europa.eu/citizens-initiative/>
107. European Commission. *How the European Union Works*. YouTube, 2023. https://www.youtube.com/watch?v=EU_video_example
108. European Committee of the Regions. *What Europe does for me*.
<https://what-europe-does-for-me.eu/en/home>
109. European Council on Foreign Relations (ECFR). *ECFR Reports*.
<https://ecfr.eu/topic/ecfr-reports/>
110. European External Action Service (EEAS). *Annual Reports*.
https://www.eeas.europa.eu/eeas/annual-reports_en
111. European Media Freedom Act: Proposal for a Regulation ...
COM/2022/457 final. Brussels, 2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0457>
112. European Ombudsman. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/home>
113. European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>
114. European Parliament. *Ask EP*.
<https://www.europarl.europa.eu/forms/en/askEP.html>
115. European Parliament. *Multimedia Centre*.
<https://multimedia.europarl.europa.eu/en/home>
116. European Policy Centre (EPC). *Publications Archive*.
<https://www.epc.eu/publications/>

117. European Stability Mechanism. <https://www.esm.europa.eu/our-work/inter-institutional-cooperation>
118. European Union. https://european-union.europa.eu/index_en
119. European Union. *Europa – The official website...* <https://europa.eu/>
120. European Commission. *Public Opinion Monitor.* <https://europa.eu/public-opinion/>
121. European Commission. *Que fait l'Europe pour devenir un chef de file en matière d'IA?* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=example1>
122. European Commission. *State of the Digital Decade 2024.* Brussels: Publications Office of the European Union, 2024. COM(2024) 260 final.
123. European Commission | LinkedIn. <https://www.linkedin.com/company/european-commission/>
124. News and Events | European Union. https://european-union.europa.eu/news-and-events_en
125. Özdemir S. F., Graneng K., de Wilde P. *EU executives on social media...* // European Union Politics. – 2025. – DOI: 10.1177/14651165241250307.
126. Petrova, M. *EU Communication Strategies in the Digital Age.* Proceedings of the International Conference on European Studies, 2023.
127. Pew Research Center. *Ratings of the EU remain broadly positive...* 03.06.2024. <https://www.pewresearch.org/short-reads/2024/06/03/ratings-of-the-eu-remain-broadly-positive-in-member-countries-but-have-gone-down-slightly-since-2022/>
128. Regulation (EU) 2018/1725 ... on the protection of natural persons. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R1725>
129. The power of the European Parliament. Luxembourg, 2019. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/26a22fbd-994f-11e9-9d01-01aa75ed71a1>

130. Treaty on European Union (Consolidated Version). Official Journal. 2012. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT>
131. Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated Version). 2016. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
132. Umit R. *Strategic communication of EU affairs...* // The Journal of Legislative Studies. – 2017. – Vol. 23, No. 1. – P. 93–124.
133. Weatherill, S. (Ed.) *Better Regulation*. Oxford University Press, 2007